№. 54. СУББОТА 18 Мая. / 18 Maja. SOBOTA №. 54.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ
по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna:
W Wilnie . rs. 10
Z przesyłką . — 12
Półroczna:
W Wilnie . — 5
Z przesyłką . — 6

Kwartalna:
W Wilnie — 3
Z przesyłką. — 3 k. 50
Miesięczna . — 1
Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI
we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

По случаю праздниковъ сошествія св. Духа слѣдующій № Виленскаго Вѣстника выйдетъ въ Четвергъ, т. е. 23 мая.

Z powodu świąt Zesłania Ducha Św., następny Nr. Kurjera Wileńskiego, wyjdzie we Czwartek, t. j. 23 maja.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть Оффиціальная.

С.-Петербургъ, 15 мая.

ВСЕПОДДАННѢЙШІЯ ПИСЬМА.

Начальникъ Рязанской губерніи препроводилъ къ г. министру государственныхъ имуществъ всеподданнѣйшія письма и приговоры государственныхъ крестьянъ, волостей льговской и солодчинской, Рязанскаго уѣзда, въ которыхъ крестьяне, по поводу возстанія въ Польшѣ, выражаютъ готовность встать поголовно и жертвовать всѣмъ своимъ достояніемъ на защиту отчества.

По докладѣ объ этомъ, 24-го апрѣля, Государю Императору, Высочайше повелѣно благодарить крестьянъ, а письма и приговоры напечатать.

Приговоръ Льговской волости.

Мы, нижеподписавшіеся, государственные крестьяне Рязанской губерніи, Льговской волости, собрались на волостной сходъ наличныхъ домохозяевъ и положили: по случаю настоящихъ обстоятельствъ въ Польшѣ составить Его Императорскому Величеству, Всемилостивѣйшему нашему Государю, всеподданнѣйшее письмо въ слѣдующихъ выраженіяхъ:

„Ваше Императорское Величество!

„Говорятъ, что Поляки, сражаясь съ нами, призываютъ еще на насъ и иноземельныя царства, для того, чтобъ отбить у Россіи ея достояніе. Но развѣ, Государь, враги наши забыли, что обширное царство русское создано не чужими руками, а самимъ народомъ русскимъ, и неужели они думаютъ, что этотъ самый народъ переродился и не въ силахъ уже отстоять родной земли, освященной кровію отцовъ нашихъ!

„Повѣдай же, великій, обожаемый Государь, что надежды ихъ могутъ сбыться развѣ только на могилахъ всего русскаго народа, а для этого имъ нужно будетъ переплыть цѣлое море своей и нашей крови. Мы всѣ, Государь, идемъ за Тебя и Россію,—идемъ поголовно, а все имущество свое кладемъ къ державнымъ стопамъ Твоимъ.“

Письмо это, вмѣстѣ съ настоящимъ приговоромъ, представить въ рязанскую палату государственныхъ имуществъ, съ всепокорнѣйшею просьбою: внести его, чрезъ г. министра государственныхъ имуществъ, на Всемилостивѣйшее воззрѣніе Его Императорскаго Величества; вмѣстѣ съ тѣмъ, во всѣхъ церквахъ нашихъ отслужить нынѣ же молебствіе о здравіи и долгоденствіи Ихъ Императорскихъ Величествъ и всего Царствующаго Дома, а затѣмъ отправить панихиды о воинахъ, положившихъ животъ свой за отечество въ настоящій мятежъ Польши.

(Слѣдуютъ подписи: волостныхъ: головы и засѣдателя и 35 выборныхъ).

Приговоръ Солодчинской волости.

Мы, нижеподписавшіеся, государственные крестьяне Рязанской губерніи и уѣзда, Солодчинской волости, бывъ на волостномъ сходѣ, съ участіемъ наличныхъ домохозяевъ, положили: при нынѣшнихъ обстоятельствахъ, изъявить предъ Его Императорскимъ Величествомъ, Всемилостивѣйшимъ Государемъ, чувства глубокой, неизмѣнной любви и преданности Его Императорскому Величеству и всему Августѣйшему Дому, въ такотыхъ выраженіяхъ:

„Всемилостивѣйшій Великій Государь!

„Старики наши сказываютъ, что два съ половиною вѣка тому назадъ Поляки завладѣли было Москвою и хотѣли покорить все Царство Русское, но крестьянинъ Иванъ Сусанинъ спасъ Царя, а гражданинъ Мининъ съ княземъ Пожарскимъ подняли народъ православный и отстояли отечество; слышно, Государь, что Польша, надѣясь на помощь иноземныхъ враговъ нашихъ, вновь покушается на святую Русь; значитъ происходитъ, Великій Государь, опять такое время, когда надобно подняться всему народу русскому. Если такъ, то повели, Отецъ нашъ, и мы, по старому, снесемъ въ казну все имущество наше, возьмемъ хоругвь святую, и каждый, кто только можетъ нести ружье и топоръ, пойдетъ на смерть за Тебя и Россію.

„Благослови же и не отвергни, Государь, готовыя Тебѣ жертвы, какъ мы благославляемъ и будемъ благословлять Тебя и Россію во всѣ дни живота нашего!

„Ждемъ, Великій Государь, Твоего Державнаго слова.“

Вѣрноподданическое наше письмо поручаемъ подписать за насъ нашему волостному головѣ, волостному засѣдателю, писарю и избраннымъ для этого повѣреннымъ крестьянамъ села Солодчи (поименновываются 16 крестьянъ).

Причемъ мы единодушно изъявляемъ желаніе—каждому приходу въ своей приходской церкви отслужить въ первое воскресенье: сначала панихиду о русскисъ воинахъ, убитыхъ въ послѣднихъ польскихъ смутахъ, а потомъ начать молебенъ о здравіи и долгоденствіи Его Императорскаго Величества и всего Августѣйшаго Дома и о всеобщемъ мирѣ и тишинѣ. Таковой нашъ приговоръ, вмѣстѣ съ письмомъ, мы просимъ волостное правленіе представить въ палату, съ просьбою повергнуть оные, чрезъ г. министра государственныхъ имуществъ, на Всемилостивѣйшее воззрѣніе Его Императорскаго Величества. Въ томъ и подписуемся.

(Слѣдуютъ подписи: волостныхъ: головы и засѣдателя и 568 выборныхъ домохозяевъ).

ТЕЛЕГРАФНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильно, 13-го мая.

Посланный въ больвержкій лѣсъ отрядъ изъ 2 ротъ копорскаго, эскадрона атаманскаго и I эскадрона псковскаго драгунскаго полковъ съ 2 орудіями донской батареи, подъ начальствомъ подполковника Маноцкаго, разбилъ на голову скопище мятежниковъ, простиравшееся свыше 1,500 человѣкъ, истребилъ весь лагерь, захватилъ весь обозъ, 24 верховыхъ лошади и много оружія; потеря мятежниковъ убитыми и ранеными огромна, взято въ плѣнъ 16 человѣкъ; бой продолжался 4 часа, преимущественно артиллерійскій; у насъ ранено 4 человѣка.

Варшава, 13-го мая.

10 мая полковникъ Еммануель застигнулъ у Осухова, между Вышковымъ и Островомъ *) въ расплохъ двухтысячную шайку, подъ начальствомъ Фрича (бывшую Мясковскаго), разбилъ ее, разсѣялъ и безостановочно преслѣдовалъ до Бялобоча. Потеря мятежниковъ состоитъ въ нѣсколькихъ стахъ человѣкъ. Фричь убитъ. У мятежниковъ взято 2 знамени, весь обозъ, много оружія и переписка. Наша потеря состоитъ изъ 7 человѣкъ.

Вильно, 12-го мая. Отрядъ, высланный изъ Шавли по дорогѣ къ Тельшамъ, настигъ, около м. Тришекъ, шайку мятежниковъ въ 400 чел., подъ начальствомъ помѣщика Станевича; мятежники разбиты на голову: они потеряли убитыми 100 человѣкъ, въ томъ числѣ 2 ксендза и, по слухамъ, самъ Станевичъ; плѣнными 15, и у нихъ отбито много оружія, лошадей, боевыхъ и другихъ запасовъ; съ нашей стороны убито 7, ранено офицеровъ 2 и нижнихъ чиновъ 24.

Въ борисовскомъ уѣздѣ, отрядъ кременчугскаго резервнаго полка, 7-го мая, настигъ и разбилъ при с. Подберезьѣ сформировавшуюся въ Борисовскихъ лѣсахъ шайку; мятежники оставили на мѣстѣ 11 убитыми; кромѣ того у нихъ взято 29 челов. въ плѣнъ и захвачены обозъ, 46 лошадей, много оружія и разные запасы; у насъ раненъ 1 рядовой; крестьяне ловятъ разбѣжавшихся мятежниковъ и уже доставили мѣстному начальству 24 человѣка. Вообще крестьяне повсемѣстно оказываютъ примѣрное усердіе въ содѣйствіи войскамъ и не щадятъ ни трудовъ, ни жизни.

9-го мая, отрядъ маіора Григорьева, изъ 3-хъ ротъ великолуцкаго полка и 60 казаковъ, открылъ въ игуменскомъ уѣздѣ, близъ м. Юровича, на праромъ берегу Березины, мятежниковъ Ласковскаго и Свенторжецкаго въ сильной, укрѣпленной завалами позиціи, которую онъ немедленно и аттаковалъ; выбитые изъ послѣдняго завала, мятежники бѣжали, оставивъ въ завалахъ 19 убитыхъ, 5 раненыхъ, обозъ и оружіе; войска преслѣдовали бѣгущихъ до наступленія ночи; потеря мятежниковъ при преслѣдованіи весьма значительна; съ нашей стороны при штурмѣ заваловъ убиты 1 офицеръ и 9 рядовыхъ, ранено 33 нижнихъ чиновъ. (Сѣв. Поч.)

Рапортъ свиты ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА генералъ-маіора графа Шувалова, о дѣлѣ 9 мая, въ 12 верстахъ отъ Свенцянской станціи.

Получивъ точныя свѣдѣнія о сборѣ шаекъ мятежниковъ, въ свѣнцянскомъ уѣздѣ близъ линіи желѣзной дороги, я сосредоточилъ на стинцію Свенцяны отрядъ, состоявшій: изъ 1 и 2 стрѣлковыхъ и 3 линейной ротъ л. гв. гренадерскаго полка, подъ командою полковника Полторацкаго, 30 стрѣлковъ новоингермаландскаго резервнаго полка, находившихся въ это время въ конвоѣ поѣзда, подъ командою поручика Алексѣева, 60 казаковъ л. гв. уральскаго эскадрона и 14 атаманскаго Его Высочества Великаго Князя Цесаревича полка, подъ командою поручика Казаркина. Отрядъ выступилъ со станціи 8 мая въ $4\frac{1}{2}$ часа утра и послѣ неуспѣшныхъ поисковъ по разнымъ направленіямъ, на протяженіи 45 верстъ, расположился для ночлега въ мѣстечкѣ Лабонары. Выступивъ оттуда 9 числа въ 3 часа утра, отрядъ прибылъ въ 7 часовъ къ рѣчкѣ Лукна, гдѣ въ лѣсу, въ 7 верстахъ отъ желѣзной дороги, открытъ лагерь хорошо вооруженной шайки мятежниковъ. Лагерь, впереди котораго протекала болотистая и вязкая рѣчка, вообще былъ расположенъ на мѣстности недоступной и имѣлъ только доступъ по узкой лѣсной тропинкѣ. Какъ оказалось изъ распросовъ раненыхъ, 8 числа шайка состояла изъ 470 человѣкъ, подъ начальствомъ Киргайлы (имя вымышленное), но въ ночь на 9 число, къ нимъ присоединились еще двѣ шайки изъ барановскаго лѣса, такъ что въ лагерѣ составилась масса изъ 800 человѣкъ.

Шайка состояла преимущественно изъ дворянъ и шляхты, вооруженной двустовольными ружьями и штуцерами, при незначительномъ только числѣ косиньеровъ, предназначенныхъ, какъ оказалось, для уборки и замѣны раненыхъ.

Мятежники слѣдили за всѣми движеніями нашего отряда въ продолженіи двухъ сутокъ; на разсвѣтѣ былъ собранъ въ лагерѣ совѣтъ, на которомъ большинство, надѣясь на занятую недоступную позицію, рѣшило вы-

*) Въ плоцкой губерніи, на шоссе изъ Бѣлостока въ Варшаву.

TREŚĆ

Część Urzędowa.

St.-Petersburg 15 maja.

LIST NAJPODDANNIEJSZY

Naczelnik gubernji rjazańskiej przesłał ministrowi dóbr rządowych najpoddanniejsze pisma i uchwały włościan rządowych, włości lgowskiej i sołodczyńskiej, w powiecie rjazańskim, w których włościanie, z powodu rokoszu w Polsce, wyrażają gotowość stanąć co do jednego i ofiarować całe swe mienie na obronę ojczyzny.

Po przedstawieniu tego, d. 24 kwietnia (v. s.) NAJJAŚNEJSZEMU PANU, Najwyżej rozkazane zostało podziękować włościanom a pisma i uchwały wydrukować.

Uchwała lgowskiéj włości.

My, niżej podpisani, włościanie rządowi włości lgowskiej w gubernji riazańskiej, zebraliśmy się na włościowe zgromadzenie obecnych gospodarzy i postanowiliśmy: z powodu obecnych okoliczności w Polsce, ułożyć do JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, Najmiłościwszego naszego MONARCHY, najpoddanniejsze pismo, w następujących wyrażeniach:

„WASZA CESARSKA MOŚĆ!

Mówią, że Polacy, walcząc z nami, wzywają przeciw nam i cudzoziemskie państwa, dla tego, żeby oderwać od Rossji jej własność. Lecz czyż, NAJJAŚNIEJSZY PANIE, wrogowie nasi zapomnieli, że obszerne państwo rosyjskie utworzone zostało nie obcemi rękami, a przez sam lud rossyjski, i czyż oni myślą, że ten sam lud wyrodził się i nie ma już siły obronić rossyjskiéj ziemi, uświęconej krwią ojców naszych!

Wiedzże wielki, ubóstwiany MONARCHO, że nadzieje ich mogą urzeczywistnić się chyba na grobach całego rossyjskiego ludu, a dla tego będą musieli przepłynąć całe morze swej i naszej krwi, My wszyscy NAJJAŚNIEJSZY PANIE, pójdziemy za Ciebie i Rossją, pójdziemy co do jednego, a cały majątek swój składamy u Monarszych stóp Twoich.“

Pismo to, razem z obecną uchwałą przedstawić do rjazańskiéj izby dóbr rządowych, z najpokorniejszą prośbą: aby złożone było, za pośrednictwem ministra dóbr rządowych JEGO CESARSKIEJ MOŚCI; jednocześnie we wszystkich naszych cerkwiach odprawić nabożeństwo za zdrowie i długie życie ICH CESARSKICH MOŚCI i całego Cesarskiego Domu, a następnie odprawić nabożeństwo żałobne za wojowników, którzy położyli żywot swój za ojczyznę w obecnym rokoszu Polski.

(Następują podpisy: głowy włości, assesora włości i 35 wybranych).

2) Uchwała sołodczyńskiéj włości.

My, niżéj podpisani włościanie rządowi włości sołodczyńskiéj w gubernji i powiecie rjazańskim, będąc na włościowem zgromadzeniu, przy udziale obecnych gospodarzy, postanowiliśmy w obecnych okolicznościach wynurzyć przed JEGO CESARSKĄ MOŚCIĄ Najmiłościwszym Monarchą, uczucia głębokiéj, niezmiennéj miłości i przywiązania do JEGO CESARSKIEJ MOŚCI i całego Najdostojniejszego Domu w następujących wyrażeniach:

NAJMIŁOŚCIWSZY WIELKI MONARCHO!

Starcy nasi powiadają, że przed dwóma i pół wiekami, Polacy opanowali Moskwę i chcieli podbić całe państwo rossyjskie, lecz włościanin Jan Susanin ocalił Monarchę, a miejski obywatel Minin z księciem Pożarskim skłonili do powstania lud prawosławny i obronili ojczyznę; słychać NAJJASNIEJSZY PANIE, że Polska, licząc na pomoc cudzoziemskich wrogów naszych, znów targa się na świętą Rossję; znaczy, iż przychodzi, Wielki Monarcho, znów taki czas, kiedy trzeba będzie aby cały lud rossyjski powstał. Jeżeli tak, to rozkaż, Ojcze nasz, a my po dawnemu, wniesiemy do skarbu całe mienie nasze, weźmiemy święty sztandar i każdy kto tylko może unieść karabin i topór, pójdzie na śmierć za Ciebie i Rossję.

Pobłogosławże a nie odrzuć, NAJJASNIEJSZY PANIE, gotowe dla Ciebie ofiary, jak my błogosławimy i będziem błogosławić Ciebie i Rossję we wszystkie dni żywota naszego!

Oczekujemy, Wielki Monarcho, Twego Monarszego słowa.“

Wiernopoddańcze nasze pismo poruczamy podpisać za nas, głowie włości, assesorowi włości, pisarzowi i wybranym do tego upełnomocnionym włościanom wsi Sołodczy (wymieniono 16 włościan).

Obok czego jednomyślnie wyrażamy życzenie, aby każda parafja w swéj cerkwi parafjalnéj w pierwszą niedzielę, odprawiła: naprzód żałobne nabożeństwo za wojowników rossyjskich, zabitych w ostatnich rozruchach polskich, a potém nabożeństwo za zdrowie i długie lata JEGO CESARSKIEJ MOSCI i całego Najdostojniejszego Domu, za pomyślność Rossji, a także za ogólny pokój i spokojność. Takową naszą uchwałę wraz z pismem, prosimy, aby zarząd włości przedstawił do izby, z prośbą o złożenie go za pośrednictwem ministra dóbr rządowych JEGO CESARSKIEJ MOSCI. Na co i podpisujemy się.

(Następują podpisy: głowy włości, assesora włości i 568 wybranych i gospodarzy).

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Wilno 13 maja.

Wysłany do Bolwerskiego lasu oddział z 2 rot koporskiego szwadronu attamańskiego i 1 szwadronu pskowskiego półku dragonów, z 2 działami dońskiéj baterji, pod dowództwem podpułkow. Manockiego, rozbił z górą 1,500 powstańców; zniszczył ich obozowisko, zabrał cały obóz, 24 koni wierzchowych i mnóstwo broni. Strata powstańców w zabitych i rannych bardzo wielka; jeńców wzięto 16. Bitwa trwała przez 4 godziny. Działała wyłącznie artylerja. W wojsku raniono 4.

Warszawa 13 maja.

10 maja pułk. Emmanuel napadł pod Osuchowem, pomiędzy Wyszkowem i Ostrowem niespodzianie 2,000 bandę pod dowództwem Frycza (uprzednio Miaskowskiego), rozbił ją, rozpędził i ścigał nieustannie do Białoblocia. Strata powstańców składa się z kilkuset ludzi. Frycz zabity. U powstańców zabrano 2 chorągwie, cały obóz, wiele broni i papiery. Srtata w wojsku składa się z 7 ludzi.

Wilno, 12 maja. Oddział wysłany z Szawel po drodze do Telsz, napadł koło m. Tryszek, bandę powstańców ze 400 ludzi pod dowództwem ob. Staniewicza; powstańcy zostali pobici zupełnie: stracili 100 ludzi, w téj liczbie 2 księży i jak mówią samego Staniewicza, jeńców 15 i prócz tego wiele broni, koni, zapasów wojennych i t. d., ze strony wojska zabito 7, raniono oficerów 2 i żołnierzy 24.

— W powiecie borysowskim, oddział kremieńczugskiego półku rezerwów. 7 maja, napadł i rozbił przy Podbereziu partję, która się uformowała w borysowskich lasach; powstańcy stracili 11 zabitych, prócz tego 29 jeńców i oboz, 46 koni, wiele broni i różne zapasy; w wojsku ranny 1 żołnierz. Włościanie chwytają rozbiegających się powstańców i już dostawili do władz 24 ludzi. W ogóle włościanie wszędzie okazują wzorową gorliwość przy pomocy wojsku i nieszczędzą ani pracy ani życia.

— Dnia 9 maja, oddział majora Grygorjewa, składający się z 3-ch rot wielkołuckiego półku i 60 kozaków napotkał w powiecie ihumeńskim, niedaleko m. Jurowicza, na prawym brzegu Bereziny partje powstańców Laskowskiego i Świętorzeckiego w silnéj umocowanéj okopami pozycji, którą też niezwłócznie zaatakował; wyparci z ostatniego okopu powstańcy poczęli uciekać, zostawiwszy na okopach 19 trupów, 5 ranionych, oboz i broń, wojska ścigały uciekających aż do nocy; strata powstańców w czasie ścigania, bardzo znaczna; ze strony wojska poległ przy attaku okopów 1 oficer i 9 żołnierzy, rannych 33 szeregowych. (Сѣв. Поч.)

RAPORT ORSZAKU JEGO CESARSKIEJ MOŚCI JEN. MAJ. HR. SZUWAŁOWA, O ROZPRAWIE 9 MAJA O 12 WIORST OD STACJI SWIĘCIANSKIEJ.

Dowiedziawszy się napewno o zbieraniu się band w pow. święciańskim około drogi żelaznéj, zgromadziłem na stacji Święciany oddział z 1 i 2 strzeleckich i 3 linijnéj rot lejb-gw. półku grenadjerów, pod dowództwem półkownika Półtorackiego. 30 strzelców nowoingermanlandskiego półku znajdujących się wówczas przy eskorcie pociągu pod dowództwem porucznika Aleksiejewa, 60 kozaków lejb-gw. uralskiego szwadronu i 14 attamańskiego Jego Wysokości Wielkiego Księcia Cesarzewicza półku, pod dowództwem porucznika Kazarkina, oddział wyszedł ze stacji 8 maja o $4\frac{1}{2}$ z rana i po niepomyślnych poszukiwaniach przez 45 wiorst, został na nocleg w m. Łabonary. Wyszedłszy stamtąd 9go o 3 god. z rana, przybył o 7-éj godzinie nad rzeczkę Łuknę, gdzie w lesie o 7 wiorst od kolei wykryto obóz dobrze uzbrojonéj bandy. Obóz mając z przodu błotnistą i grzęzką rzeczkę, prawie był niedostępny, zaledwie tylko można było dójść po wąziutkiéj ścieżce. Jak się pokazało z zeznań ranionych, banda skadała się 8 z 470 ludzi pod dowództwem Kiżgajły (pseudonim), a w nocy na 9 maja, przyłączyło się do niéj jeszcze dwie bandy z Baranowskiego lasu, tak, iż w obozie było 800 ludzi.

Banda składała się wyłącznie z dworzan i szlachty, uzbrojonych dubeltówkami i gwintówkami przy małéj liczbie kosynjerów, przeznaczonych jak się okazało do zabierania i zamiany rannych.

Powstańcy śledzili za każdém poruszeniem wojsk przez 2 doby; z rana zebrano w obozie radę, na któréj większość polegajac na swéj niedostępnéj pozycji, uchwaliła wyczekiwać attaku wojska, mówiąc, iż choć raz pocieszą się wojskiém rossyjskiém.

*) W gubernji płockiéj, na szosse z Białegostoku do Warszawy.

ждать наше нападеніе, говоря что хоть разъ потѣшается надъ русскими войсками.

Въ 4 часа утра въ непріятельскомъ лагерѣ сотни вышли въ ружье и была разсыпана цѣпь—они ждали насъ.

Въ 7 часовъ утра цѣпь наша, приблизившаяся къ рѣчкѣ, на дистанцію не болѣе 20 шаговъ, была встрѣчена сильнымъ залпомъ изъ густыхъ кустовъ и ямокъ, устроенныхъ для стрѣлковъ. Послѣ короткой, весьма мѣткой со стороны непріятеля перестрѣлки, 1 стрѣлковая рота, находившаяся въ цѣпи, подъ командою капитана Кожухова, бросилась чрезъ рѣчку и выбила мятежниковъ съ противоположнаго берега; 2 стрѣлковая и 3 линейная пошли на штурмъ,— первая подъ командою капитана Хрущева, форсировала переправу у лѣсной дорожки, а послѣдняя, подъ командою капитана Шишкина, бросилась прямо въ бродъ на лагерь.

Защита была кратковременная, но отчаянная: гренадеры штыками выбили стрѣлковъ и резервы мятежниковъ съ позиціи. Лагерь былъ взятъ. Мятежники при отступленіи пытались нѣсколько разъ бросаться впередъ съ крикомъ *ура!*, но всякій разъ огонь стрѣлковъ первой стрѣлковой и части 2-й ротъ заставлялъ ихъ бѣжать и скрываться въ кусты. Мы начали безостановочное наступленіе; въ 9 часовъ мятежники нестройными толпами стали разбѣгаться во всѣ стороны и, уже не отвѣчая на нашъ огонь, совершенно скрылись въ большія болота, прилегающія къ озеру Ледатисъ.

Потеря мятежниковъ должна быть весьма значительна; на одномъ мѣстѣ боя насчитано 97 труповъ; въ числѣ ихъ неизвѣстное лицо, вѣроятно, Киргайло, командовавшій шайкою и одѣтый въ шитомъ золотомъ польскомъ костюмѣ.

У мятежниковъ взято: 8 плѣнныхъ, 1 знамя, обозъ, нѣсколько верховыхъ лошадей, большой запасъ пороху и другихъ боевыхъ припасовъ, провіантъ, подробныя карты мѣстности, и нижними чинами, во время боя, отбито нѣсколько ружей и пистолетовъ.

Мы потеряли 6 человѣкъ нижнихъ чиновъ убитыми и 18 ранеными, въ томъ числѣ многіе тяжело, и легко раненъ въ руку служащій при с.-петербурго-варшавской желѣзной дорогѣ инспекторомъ движенія поручикъ въ отставкѣ Ротчевъ, вызвавшійся провести нашъ отрядъ:

Мужество и стойкость, съ которыми нижніе чины шли въ бой, выше всякой похвалы. Всѣ гг. офицеры, подъ сильнымъ огнемъ, хладнокровно направляли выстрѣлы нашихъ стрѣлковъ и аттаки колоннъ.

Фельдфебель 1 стрѣлковой роты Никифоръ Ивановъ, раненый въ лобъ около глаза картечью, даже не пошелъ на перевязку. Унтеръ-офицеръ Сергѣевъ, раненый пулею въ руку, самъ перевязавъ себя, все время оставался въ цѣпи. Рядовой Жданскій, вынувъ самъ себѣ пулю изъ ноги, перевязался и обратно пошелъ въ бой.

До разбитія мятежниковъ при рѣкѣ Лукнѣ, тотъ же отрядъ, въ продолженіе 4-хъ дней, дѣлалъ усиленные переходы и разсѣялъ три раза встрѣчавшіяся толпы мятежниковъ. (Сѣв. Поч.)

Рапортъ начальника военнаго отдѣла с.-петербургско-варшавской желѣзной дороги, свиты Е. И. В. генералъ-маіора графа Толя начальнику войскъ, въ Варшавѣ и окрестностяхъ расположенныхъ, отъ 3-го мая 1863 года за N 310. 1-го мая, въ 4 часа пополудни, въ конвой пассажирскаго поѣзда, не доѣзжая Малкина, было сдѣлано нѣсколько выстрѣловъ, которыми легко ранено пять нижнихъ чиновъ московскаго гренадерскаго полка. Полковникъ Абакумовъ, извѣщенный объ этомъ, тотчасъ же послалъ изъ Малкина разъѣздъ, при офицерѣ, для развѣдыванія о непріятелѣ, на то мѣсто, гдѣ были сдѣланы выстрѣлы. Дойдя до шестой версты, разъѣздъ этотъ наткнулся на значительную конную партію и преслѣдуемый ею на протяженіи двухъ верстъ, вернулся на станцію. Тогда полковникъ Абакумовъ, съ находившеюся при немъ одною сотнею казаковъ, поскакалъ къ мѣсту, гдѣ появилась конная партія, но былъ встрѣченъ сильнымъ штуцернымъ огнемъ мятежниковъ, занявшихъ опушку лѣса по обѣимъ сторонамъ желѣзной дороги. Убѣдясь, что противъ него была значительная партія, полковникъ Абакумовъ отпустилъ на ст. Малкинъ и тотчасъ же далъ знать въ Лоховъ о сосредоточеніи непріятеля у Малкина, прося поддержать его какою-либо частію пѣхоты; вслѣдствіе чего изъ Лохова, съ экстреннымъ поѣздомъ, поспѣшно прибыла рота невскаго пѣхотнаго полка, подъ командою маіора Горѣлова, которая, по случаю наступленія темноты, не могла дѣйствовать противъ непріятеля и оставлена была для усиленія незначительной команды, расположенной въ Малкинѣ.

Въ свою очередь, извѣщенный телеграфомъ, что въ конвой были сдѣланы выстрѣлы, и затѣмъ, что въ шести верстахъ отъ Малкина началась перестрѣлка между нашими казаками и непріятелемъ, имѣя только въ резервѣ одну 2-ю стрѣлковую роту невскаго полка, я долженъ былъ бросить станцію Чижево, взявъ находившуюся на ней 10-ю роту либавскаго пѣхотнаго полка, и такимъ образомъ съ двумя ротами и 80 казаками, экстреннымъ поѣздомъ, направился къ означенному пункту.

На восьмой верстѣ отъ ст. Чижево я былъ предупрежденъ однимъ изъ сторожей, что дорога впереди испорчена, но на какой верстѣ—сторожъ показать не могъ. Я тотчасъ же отдалъ приказаніе слѣдовать далѣе какъ можно медленнѣе, посадивъ на тендеръ десять стрѣлковъ и оберъ-кондуктора, чтобы тщательнѣе наблюдать за дорогой и заранѣе остановить поѣздъ. Но на десятой верстѣ, посреди лѣса произошелъ страшный ударъ: локомотивъ и семь первыхъ вагоновъ были опрокинуты на правую сторону пути. Дорога была инсургентами испорчена такимъ образомъ: перекладины, на которыхъ лежатъ рельсы, были разрублены и съ правой стороны вынуты, а рельсы были положены на одинъ только песокъ, такъ что, на самый опытный глазъ, дорога казалась исправною. Благодаря Бога, готовившееся намъ несчастіе ограничилось только тѣмъ, что нѣсколько казачьихъ лошадей, изъ находившихся въ первыхъ семи вагонахъ, успѣли соскочить и такимъ образомъ спаслись отъ страшнаго несчастія. Какъ только-что произошелъ описанный шокъ, съ правой стороны дороги изъ лѣсу сдѣланъ былъ залпъ, и партія, какъ потомъ оказалось, въ двѣ тысячи человѣкъ, съ неистовыми криками бросилась къ вагонамъ. Не смотря на всю неожиданность остановки и аттаки непріятеля, нижніе чины съ замѣчательною быстротою выскочили изъ вагоновъ, разсыпались за насыпью съ лѣвой стороны дороги и начали перестрѣлку. Одна ширина насыпи раздѣляла насъ отъ непріятеля. Послѣ кратковременной перестрѣлки я съ криками *ура!* бросился съ цѣпью впередъ на аттаковавшаго непріятеля; стрѣлки вступили въ рукопашную схватку съ инсургентами, которые, видя нашъ дружный натискъ, начали поспѣшное отступленіе, преслѣдуемые моимъ отрядомъ на протяженіи трехъ верстъ. Далѣе я не могъ преслѣдовать потому, что часть казаковъ, посланныхъ въ Малкинъ, чтобы передать полковнику Абакумову приказаніе мое слѣдовать съ сотнею на място завязавшагося дѣла, донесла мнѣ, что по направленію къ Малкину, въ двухъ отъ меня верстахъ, т. е. на моемъ лѣвомъ флангѣ сосредоточена другая значительная партія пѣшихъ и конныхъ, а потому я собралъ роты, чтобы направиться на этотъ пунктъ. Но непріятель, пользуясь наступавшею темнотою и видя пораженіе главныхъ своихъ силъ, нѣсколькими колоннами началъ быстрое отступленіе черезъ мѣстечко Зарембы Костельны къ Островскимъ лѣсамъ.

Не смотря на кратковременность дѣла, на то невыгодное положеніе, въ которое былъ поставленъ ввѣренный мнѣ отрядъ, и на несоразмѣрность силъ,—потеря у непріятеля огромна: до 140 человѣкъ остались въ лѣсу и на самой насыпи желѣзной дороги убитыми, въ томъ числѣ: начальникъ шайки эмигрантъ Мыстковскій; бывшій начальникъ варшавской станціи Плюсинскій, который былъ главнымъ руководителемъ возстанія въ окрестностяхъ желѣзной дороги, и одинъ изъ второстепенныхъ начальниковъ партіи— Осташевскій; множество косъ, разное оружіе, планы и другія вещи достались въ наши руки; нами отбитъ рядовой нижегородскаго полка Алексѣй Филипповъ, бывшій въ остроленскомъ отрядѣ и взятый въ плѣнъ въ дѣлѣ подъ Островомъ.

Съ нашей стороны убитъ одинъ рядовой либавскаго пѣхотнаго полка и ранено 14 нижнихъ чиновъ, изъ которыхъ нѣкоторые тяжело.

Несоразмѣрность въ потерѣ можно объяснить только тѣмъ, что инсургенты дѣйствовали густою массою, такъ что стрѣлкамъ нашимъ представлялась значительная цѣль, и наконецъ, что нижніе чины, возбужденные противъ непріятеля за вѣроломное средство, выбранное имъ для уничтоженія нашего отряда, дрались съ ожесточеніемъ и не давали никому пощады; плѣнныхъ по этому не было. (Сѣв. Поч.)

Въ кіевскомъ военномъ округѣ мятежническія шайки, начавшія формироваться въ концѣ апрѣля и въ первыхъ числахъ мая, испытавъ рядъ послѣдовательныхъ пораженій отъ войскъ и встрѣтивъ сильное противодѣйствіе со стороны крестьянъ, о чемъ было уже сообщено, большею частію разсѣялись, и уже мятежниковъ доставлено крестьянами къ мѣстному начальству. Въ кіевской губерніи и въ сѣверной части волынской новыхъ шаекъ въ послѣдніе дни болѣе не появлялось. Но часть разбитыхъ прежде, успѣвшая уйти къ югу, соединилась съ вновь сформированными тамъ польскимъ дворянствомъ шайками. Такимъ образомъ составились двѣ довольно значительныя шайки въ уѣздахъ балтскомъ и заславскомъ. Первая изъ нихъ сожгла деревню Грузькую. Противу нихъ тотчасъ же были направлены войска, и главная шайка, появившаяся въ заславскомъ уѣздѣ, уже разбита отрядомъ флигель-адъютанта Казнакова при селеніи Миньковцы. Въ происшедшемъ при этомъ довольно жаркомъ дѣлѣ мятежники оставили на мѣстѣ 78 тѣлъ, въ томъ числѣ два ксендза и предводитель шайки, помѣщикъ Цѣхонскій; кромѣ того у нихъ взято въ плѣнъ 59 человѣкъ и захвачены весь обозъ, много оружія и разныхъ запасовъ; потеря съ нашей стороны состоитъ изъ 11 убитыхъ и 17 раненыхъ.

Во всѣхъ донесеніяхъ съ особенной похвалой отзываются объ усердіи и самоотверженіи крестьянъ. (Сѣв. Поч.)

Повелѣніе его императорскаго высочества намѣстника начальнику гражданскаго управленія въ Царствѣ Польскомъ и начальникамъ военныхъ отдѣловъ.— Имѣя въ виду, что настоящіе безпорядки въ краѣ требуютъ болѣе бдительнаго и строгаго надзора со стороны властей городской и сельской полицій, и что въ тѣхъ мѣстностяхъ, въ какихъ законный порядокъ возстановленъ, необходимо упрочить и безпечить общественное спокойствіе, предотвратить возобновленіе безпорядковъ и уничтожить всякаго рода буйства и разбои, предписываю принять, на время военнаго положенія, слѣдующія мѣры:

I. Сверхъ существующихъ нынѣ начальниковъ военныхъ отдѣловъ, установляются военные начальники въ каждомъ уѣздѣ; кромѣ того, начальники военныхъ отдѣловъ, по мѣстнымъ надобностямъ и ближайшему своему усмотрѣнію, могутъ подраздѣлять уѣзды на отдѣленія, или соединять нѣсколько уѣздовъ въ одинъ округъ, и въ учрежденныхъ такимъ образомъ отдѣленіяхъ и округахъ установлять особыхъ военныхъ начальниковъ.

а.) Бургомистры и гминные войты подчиняются, въ отношеніи полиціи, вышепоименованнымъ военнымъ начальникамъ, и обязаны, независимо отъ представляемыхъ ими нынѣ, на основаніи существующихъ правилъ, разнымъ властямъ донесеній, доносить также и означеннымъ начальникамъ о всемъ, въ ихъ гминахъ происходящемъ и могущемъ нарушить общественный порядокъ. Военные начальники, получивъ подобныя свѣдѣнія, обязаны доносить о томъ подлежащимъ военнымъ начальникамъ отдѣловъ и немедленно принимать мѣры къ уничтоженію какъ шаекъ и скопищъ, такъ и приготовляемыхъ для нихъ запасовъ оружія, одежды и продовольствія, и къ арестованію подозрительныхъ людей; на основаніи же полученныхъ ими достовѣрныхъ свѣдѣній, они вправѣ предпринимать обыскъ мѣстъ и строеній. Однако, для такого обыска, они обязаны приглашать одного изъ чиновъ мѣстной полиціи, то-есть гминнаго войта, бургомистра или солтыса, и объ оказавшемся письменно доносить начальству.

б) Когда начальникъ военнаго отдѣла найдетъ нужнымъ учредить одинъ или болѣе военныхъ округовъ или отдѣленій, то извѣщаетъ о томъ гражданскаго губернатора и уѣзднаго начальника.

в) Помощниками сихъ военныхъ начальниковъ считаются помощники гражданскихъ уѣздныхъ начальниковъ тѣхъ уѣздовъ, въ отдѣленіяхъ же бургомистръ или войтъ того мѣста, въ которомъ пребываетъ военный начальникъ. Помощникъ обязанъ наблюдать за спокойствіемъ и порядкомъ въ гминахъ, входящихъ въ составъ военнаго округа или военнаго отдѣленія.

г) Тѣ же изъ лицъ гражданскаго вѣдомства, означенныя въ предъидущемъ пунктѣ, то-есть помощники уѣздныхъ начальниковъ, бургомистры или войты, кои окажутся несоотвѣтственными своей должности, по сношенію военнаго начальства съ гражданскою властію, немедленно замѣщаются другими.

д) Военный окружной начальникъ имѣетъ право требовать отъ подвѣдомственныхъ ему гминъ нужное число подводъ для переѣздовъ. Подвода можетъ быть потребована недолѣе, какъ на трое сутокъ, и хозяину оной предоставляется право на вознагражденіе въ соразмѣрности 60 копеекъ въ сутки, которое отпускается на основаніи существующихъ правилъ о подводахъ.

II. Военные начальники, совмѣстно съ своими помощниками, наблюдаютъ, чтобы бургомистры, гминные войты, солтысы и ратманы имѣли бдительный надзоръ за всѣми лицами, постоянно или временно пребывающими, или проѣзжающими чрезъ гмины. Чины сіи, неисполняющіе съ надлежащею точностію своихъ обязанностей, или отговаривающіеся невѣдѣніемъ, подвергаются отвѣтственности по военнымъ законамъ.

III. По распоряженію военнаго начальника отдѣла, можетъ быть учреждена военнымъ окружнымъ начальникомъ сельская стража.

O 4 godz. z rana, seciny w obozie nieprzyjacielskim wyszły pod bronią i rozsypali się w łańcuch, oczekując na wojsko.

O 7 z rana łańcuch wojska, zbliżywszy się do rzeczki o 20 kroków, spotkany został rzęsistym ogniem z gęstych krzaków i jamek wykopanych dla strzelców. Po krótkim lecz bardzo celnym strzelaniu nieprzyjaciela, jedna rota strzelców z łańcucha, pod dowództwem kapitana Kożuchowa, rzuciła się przez rzeczkę i wyparła powstańców z przeciwnego brzegu; druga strzelecka i trzecia linjowa poszły do attaku,jedna pod dowództwem kapitama Chruszczowa, przeprawiała się koło lasu, a druga pod dowództwem kapitana Szyszkina rzuciła się brodem do obozu.

Obrona była krótka lecz rozpaczliwa; grenadjerowie bagnetami wyparli strzelców i rezerwę powstańców. Obóz był wzięty. Powstańcy cofając się, kilka razy próbowali z krzykiem „ura“ rzucić się naprzód, lecz każdą razą ogień strzelców 1-éj i części 2-éj roty zmuszał ich uciekać i chować się w krzaki. Zaczęliśmy nieustanne nacieranie; o 9 godzinie powstańcy w nieporządku poczęli rozbiegać się i już nie odpowiadając na nasz ogień, ukryli się w wielkich błotach przytykających do jeziora Ledatis.

Strata powstańców powinna być bardzo znaczna. Na pobojowisku naliczono 97 trupów, w téj liczbie niewiadoma osoba, zapewne Kiżgajło, dowodzący bandą, ubrany w złotym polskim stroju.

U powstańców wzięto 8 jeńców, 1 chorągiew, obóz, kilka wierzchowców, wiele prochu i innych zapasów, produkta, mappy; żołnierze w czasie bitwy odebrali kilka fuzij i pistoletów.

W wojsku padło 6 żołnierzy, 18 ranionych; w téj liczbie wielu ciężko, raniony lekko w rękę urzędnik st.-petersbursko-warszawskiéj drogi żelaznéj, dymisjonowany porucznik Rotczew, inspektor ruchu, który prowadził nasz oddział.

Męztwo i wytrwałość, z jakimi żołnierze szli do boju, przechodzi wszelką pochwałę. Wszyscy oficerowie pod silnym ogniem, obojętnie kierowali wystrzałami strzelców i attakowaniem kolumn.

Feldfebel 1 strzeleckiéj roty Nicefor Iwanow, będąc ranny pod oko kartaczem, nawet nie poszedł opatrzyć rany. Podoficer Siergiejew ranny kulą w rękę, przewiązawszy sobie ranę, cały czas zostawał w łańcuchu. Szeregowiec Żdanicki wyjąwszy sobie kulę z nogi i podwiązawszy się, poszedł znowu do boju.

Oddział przed rozbiciem powstańców nad Łukną, w ciągu 4 dni odbywał forsowane marsze i rozpędzał 3 razy napotykane bandy powstańców.

Raport naczelnika wojennego oddziału petersburgsko-warszawskiéj drogi żelaznéj orszaku JEGO CESARSKIEJ MOŚCI jenerał-majora hrabiego Tola do naczelnika wojsk w Warszawie i okolicach konsystujących, zd. 3 maja 1863 roku N. 310.

Dnia 1-go maja o godz. 4-éj po południu, do eskorty pociągu pasażerów, niedojeżdżając Małkinia, dano kilka wystrzałów, którymi raniono lekko 5 żołnierzy moskiewskiego półku grenadjerów. Półkownik Abakumow dowiedziawszy się o tém, natychmiast wyprawił objazdy z Małkinia z jednym oficerem dla dowiedzenia się o nieprzyjacielu do tego miejsca gdzie były dane wystrzały. Doszedłszy 6 wiorsty, objazd napotkał znaczną partję konną i ścigany przez nią przez 2 wiorsty, przybył na stację. Wówczas półkownik Abakumow z seciną kozaków udał się do tego miejsca gdzie była partja konna, lecz został spotkany rzęsistym ogniem z gwintówek od powstańców znajdujących się u brzegu lasu po obu stronach drogi żelaznéj. Przekonawszy się, iż miał przeciw sobie bardzo znaczną partję, półkownik Abakumow cofnął się na stację Małkinię i natychmiast dał znać do Łochowa o zgromadzenie się nieprzyjaciela pod Małkiniem, prosząc o nadesłaniu mu jakiejkolwiek części piechoty; skutkiem czego nadzwyczajnym pociągiem pośpiesznie przybyła rota newskiego pieszego półku pod dowództwem majora Gorielowa, która z powodu zmroku niemogła działać przeciw nieprzyjaciela i została dla wzmocnienia niewielkiego oddziału w Małkinie.

Również zawiadomiony telegrafem o strzelaniu do eskorty a następnie, iż o 6 wiorst od Małkinia rozpoczęli utarczkę kozacy z nieprzyjacielem, mając tylko w rezerwie 2-go rotę półku newskiego, musiałem porzucić stację Czyżewo, wziąwszy znajdującą się na niéj 10-ą rotę półku libawskiego i tym sposobem z dwóma rotami i 80 kozakami nadzwyczajnym pociągiem ruszyłem ku wskazanemu miejs.cu

Na 8-éj wiorście od Czyżewa zostałem uprzedzony przez stróża, że droga na przedzie jest popsuta, lecz niewiedział w jakim mianowicie miejscu. Natychmiast wydałem rozkaz jechać jak najpowolniéj, wsadziwszy na tender 10 strzelców i ober konduktora, aby lepiéj mogli przypatrzeć się drodze i zawczasu zatrzymać pociąg. Lecz na 10-éj wiorście wśród lasu dało się uczuć gwałtowne uderzenie, lokomotywa i 7 piérwszych wagonów przewróciły się na prawą stronę drogi. Droga była przez powstańców uszkodzona w ten sposób, iż trawersy, na ktorych są osadzone relsy były rozcięte i z prawéj strony wyjęte, a relsy położone tylko na samym piasku, tak, iż dla najwprawniejszego oka, droga okazywała się w należytym stanie. Dzięki Bogu przygotowane nam nieszczęście skończyło się tylko na tém, iż kilka koni kozackich z tych, które się znajdowały w piérwszych 7-miu wagonach zostały rozduszone; wszyscy ludzie znajdujący się na tenderze i w piérwszych wagonach pośpieli wyskoczyć i w ten sposób wyratowali się z nieszczęścia. Wraz za rzeczoném uderzeniem z prawéj strony z lasu dano strzał i partja, jak się pokazało późniéj z 2,000 ludzi, z okropnym krzykiem rzuciła się do wagonów. Mimo tego niespodzianego zatrzymania się i ataku nieprzyjaciela, żołnierze z nadzwyczajnym pośpiechem wyskoczyli z wagonów, rozsypali się za nasypem z lewéj strony drogi i zaczęli strzelać. Tylko szerokość nasypu dzieliła nas od nieprzyjaciela. Po krótkiém odstrzeliwaniu się z krzykiem „ura“ rzuciłem się na nieprzyjaciela, strzelcy rozpoczęli bitwę ręczną z powstańcami, którzy przed silnym natarciem poczęli się cofać, poczém byli ścigani przez mój oddział o 3 wiorsty. Daléj niemogłem ich ścigać, gdyż część kozaków wysłanych do Małkinia, aby oddać pułkownikowi Abakumowi rozkaz mój iść z seciną kozaków ku miejscu utarczki, doniosła mi, iż w kierunku do Małkinia o dwie wiorsty odemnie, t. j. na mojém lewém skrzydle zebrała się druga znaczna partja pieszych i konnych, przeto zebrałem roty, aby ruszyć w ten punkt. Lecz nieprzyjaciel korzystając z nocy i widząc główne swe siły rozbite, kilku kolumnami cofnął się przez m. Zaremby kościelne ku ostrowskim lasom.

Mimo krótkotrwającéj rozprawy i niewygodnéj pozycji mojego oddziału,oraz niestosowność sił,nieprzyjaciel poniósł stratę ogromną: do 140 trupow legło na miejscu i w lesie, w téj liczbie naczelnik partji emigrant Myszkowski, były naczelnik stacji warszawskiéj Plusiński, który był głównym przywódcą powstania w okolicach drogi żelaznéj i jednen z drugorzędnych dowódców partji Ostaszewski;—mnóstwo kos, różnéj broni, plany, dostały się w nasze ręce, wojsko odbiło szeregowca niżegorodzkiego pułku Aleksego Filipowa, który był w oddziale ostrołęckim i wzięty w niewolę pod Ostrowem.

W wojsku zabity 1 szeregowiec libawskiego pułku i rannych 14 żołnierzy, z których kilku ciężko.

Niestosowność strat tłómaczy się tém, iż powstańcy działali w gęstéj massie, tak iż strzelcy nasi mieli dobry cel, i nareszcie tém, iż żołnierze oburzeni przeciw nieprzyjaciela za wiarołomny środek, jakiego użyli dla zniszczenia oddziału, bili się z zapalczywością i nikogo nieszczędzili—dla tego też jeńców nie było. (Сѣв. Поч.)

W Kijowskim okręgu wojennym, bandy które się poczęły formować pod koniec kwietnia i w pierwszych dniach maja, będąc nieustannie rażone przez wojska i znalazłszy silne sprzeciwieństwo ze strony włościan, o czém już było donoszono, po większéj części porozchodziły się i już włościanie odstawili powstańców do władz miejscowych. W gub. kijowskiéj i w północnéj części wołyńskiéj, nowych band ostatniemi czasy nie widziano. Lecz część rozbitych uprzednio, którzy umknęli na południe,połączyła się z nowo utworzonemi tam bandami przez polską szlachtę. Tym sposobem utworzyły się 2 dość znaczne partje w pow. Bałckim i Zasławskim. Piérwsza z nich spaliła wieś Cyruśkę. Posłano natychmiast przeciwko nim wojska i główna banda w Zasławskim powiecie już została rozbita przez oddział fligiel-adjut. Kaznakowa pod Mińkowcami. W gorącéj przy tém utarczce, powstańcy zostawili 78 trupów, w téj liczbie 2 księży i dowódcę obywatela Ciehonskiego. Prócz tego zabrano im 59 jeńców, cały obóz, broń i zapasy. W wojsku zabito 11 i raniono 17.

We wszystkich doniesieniach, ze szczególniejszą pochwałą wspominają o gorliwości i zaparciu się włościan. (Сѣв. Поч.)

— Okolknik Dyrektora głównego prezydującego w Komissji rządowéj spraw wewnętrznych—dnia 1-go (13) maja 1863 roku Nr. 11856/8158. Do gubernatorów cywilnych.— Mając na względzie, że obecne nieporządki w kraju wymagają bardziéj czujnego i pilniejszego dozoru ze strony władz policyjnych, wiejskich i miejskich, i że tam gdzie prawny porządek został przywrócony, konieczną jest rzeczą utrwalić i zabezpieczyć spokojność publiczną, zapobiedz ponawianiu się nieporządków, oraz wytępić swawole i rozboje wszelkiego rodzaju: Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Namiestnik Królestwa, na czas trwania stanu wojennego, polecił przedsięwziąć następujące środki:

I. Oprócz istniejących dziś naczelników wojennych oddziałowych, ustanowieni zostają naczelnicy wojenni w każdym powiecie, a nadto naczelnicy wojenni oddziałowi, w miarę potrzeb miejscowych i według własnego uznania, mogą dzielić powiaty na oddziały lub łączyć kilka powiatów w jeden okręg, w urządzonych zaś w ten sposób oddziałach i okręgach ustanawiać osobnych naczelników wojennych.

a) Burmistrze i wojci gmin pod względem policji stają się podkomendnymi wspomnionych naczelników wojennych i mają obowiązek niezależnie od raportów składanych dziś rozmaitym władzom na zasadzie istniejących przepisów, donosić także powyższym naczelnikom o wszystkiém co się dzieje w gminach i co porządek społeczny zakłócić może. Naczelnicy wojenni otrzymawszy podobne raporta, obowiązani są donieść o tém właściwym naczelnikom wojennym oddziałowym i bezwłócznie przedsiębrać środki w celu znoszenia band i gromad, niszczenia przygotowanych dla nich zapasów broni, odzieży i prowjantu, oraz aresztowania osób podejrzanych; na zasadzie zaś niewątpliwych wiadomości, mogą przedsiębrać rewizje wszelkich miejscowości i zabudowań. Do rewizji téj wszakże obowiązani są przyzywać jednego z urzędników miejscowéj policji, to jest wójta gminy, burmistrza lub sołtysa, a co się z rewizji okaże, na piśmie o tém władzy donieść.

b). Jeżeli naczelnik wojenny uzna potrzebę urządzenia jednego albo też więcéj okręgów lub oddziałów wojennych, obowiązany jest zawiadomić o tém gubernatora cywilnego i naczelnika powiatu.

c) Za pomocników naczelników wojennych, uważają się pomocnicy naczelników powiatowych cywilnych we właściwych powiatach,—w oddziałach zaś burmistrz lub wójt téj miejscowości, w któréj przebywa naczelnik wojenny. Pomocnik obowiązany jest czuwać nad spokojnością i porządkiem w gminach należących do składu wojennego okregu lub wojennego oddziału.

d) Urzędnicy cywilni w poprzednim punkcie wzmiankowani, to jest pomocnicy naczelników powiatów, burmistrze lub wójci, którzy okażą się nieodpowiednimi swym obowiązkom, po zniesieniu się władzy wojskowéj z cywilną, mają być natychmiast zastępowani innymi.

e) Naczelnik wojenny okręgowy ma prawo żądać od podwładnych mu gmin, potrzebną liczbę podwód do przejazdów.

Podwoda może być zażądana nie na dłużéj jak na trzy doby, właściciel zaś jéj ma prawo do zapłaty w stosunku 60-ciu kopiejek za dobę i ta będzie mu uiszczana na zasadzie obowiązujących przepisów o podwodach.

II. Naczelnicy wojenni łącznie z swymi pomocnikami obowiązani są przestrzegać, ażeby burmistrze, wójci gmin, sołtysi i radni rozciągali czujny dozór nad wszystkiemi osobami stale lub czasowo przebywającemi lub przejeżdżającemi przez gminę.—Urzędnicy ci, gdyby niewykonywali obowiązków swych z należną akuratnością lub wymawiali się niewiadomością, ulegną odpowiedzialności według praw wojennych.

III. Z rozporządzenia wojennego naczelnika oddziału, naczelnik wojenny okręgowy może urządzić straż wiejską:

а) Сельская стража составляется изъ всѣхъ поселянъ хозяевъ гмины, которые неиначе могутъ лично освобождаться отъ сей повинности и быть замѣнены другими, какъ съ согласія солтысовъ.

б) Сельская стража въ каждой гминѣ распредѣляется по селеніямъ. Каждый изъ таковыхъ отдѣловъ состоитъ подъ начальствомъ своего солтыса.

в) Военный начальникъ можетъ употреблять одинъ или болѣе отдѣловъ сельской стражи, но неиначе, какъ въ предѣлахъ гмины.

г) Отдѣлы сіи, подчиняясь военному начальнику, находятся на службѣ по-очереди. Они охраняютъ общественную безопасность въ гминѣ, отбываютъ патрули, наблюдаютъ за проѣзжими и вообще за лицами, вновь прибывающими въ гмину; задерживаютъ тѣхъ, кои не имѣютъ надлежащихъ видовъ или окажутся подозрительными и опасными для общественнаго спокойствія, и въ теченіе 12-ти часовъ доставляютъ ихъ военному начальнику.

д) Лица такимъ образомъ арестованныя и доставленныя военнымъ начальникамъ, могутъ быть сими послѣдними освобождаемы послѣ словеснаго допроса. Тѣ же изъ нихъ, которыя не оправдываютъ себя достаточно, отправляются къ начальникамъ военныхъ отдѣловъ, при письменномъ по сему предмету рапортѣ.

е) Сельская стража не получаетъ никакого денежнаго вознагражденія; тѣмъ же изъ нихъ, которые назначены будутъ для конвоированія задержанныхъ лицъ, отправляемыхъ къ военнымъ начальникамъ, будетъ выдаваемо по 15 коп. въ день.

ж) Сельская стража, за всякое незаконное дѣйствіе, за всякій безпорядокъ и злоупотребленіе своей власти, подвергается отвѣтственности по законамъ.

IV. Начальникъ военнаго отдѣла можетъ утверждать въ уѣздахъ отдѣленія, не назначая въ оныя частныхъ военныхъ начальниковъ, но подчиняетъ ихъ въ такомъ случаѣ гражданскимъ чиновникамъ, по соглашенію съ гражданскимъ губернаторомъ. Имъ присвоиваются права, одинаковыя съ помощниками военныхъ начальниковъ.

а) Если начальникъ военнаго отдѣла не отрядитъ въ распоряженіе означенныхъ помощниковъ военныя команды, въ такомъ случаѣ они могутъ имѣть при себѣ до 25 человѣкъ изъ сельской стражи, по установленной для сего очереди. Этимъ людямъ назначается вознагражденіе по 30 коп. въ сутки.

V. Военнымъ начальникамъ и помощникамъ ихъ производится изъ суммъ царства по 20 р. сер. въ мѣсяцъ, на канцелярскія росходы. (Сѣв. Поч.)

— Высочайшимъ приказомъ по военному вѣдомству, 12-го мая, *назначенъ* состоящій въ распоряженіи военнаго министра, числящійся по армейской пѣхотѣ генералъ-лейтенантъ ЗАБОЛОЦКІЙ — временнымъ военнымъ губернаторомъ минской губерніи и командующимъ войсками, въ сей губерніи находящимися, подъ главнымъ начальствомъ виленскаго военнаго, ковенскаго, гродненскаго и минскаго генералъ-губернатора и командующаго войсками виленскаго военнаго округа.

О порядкѣ возмѣщенія долговъ кредитнымъ установленіямъ по просроченнымъ населеннымъ имѣніямъ.

(Окончаніе.)

IV. Описаніе движимости при владѣльческомъ домѣ, фабрикахъ и другихъ заведеніяхъ и строеніяхъ.

При семъ такомъ-то: Перваго разряда.

Разныя вещи, къ сельскому хозяйству принадлежащія, какъ-то: а) земледѣльческія орудія; б) хозяйственная посуда; в) винокуренная посуда; г) машины и приборы къ фабрикамъ.

Примѣчаніе 1. Всѣ вещи должны быть поименованы порознь по сортамъ и матеріалу, изъ коего сдѣланы, ибо оныя должны быть сданы покупщику по описи, и за цѣлость ихъ отвѣтствуютъ тѣ лица, которымъ порученъ будетъ присмотръ за имѣніемъ.

Примѣчаніе 2. Если мѣдная винокуренная посуда представлена залогомъ по разсрочкѣ въ платежѣ акциза за вино, то должно объяснить, гдѣ именно заложена и во что оцѣнена.

Втораго разряда.

Скотъ, а именно: а) лошадей; б) коровъ; в) овецъ; г) птицъ домашнихъ.

Третьяго разряда.

Хлѣбъ и фуражъ: а) ржи столько-то четвертей, или пудовъ; б) овса; в) гречи и т. п.; г) сѣна столько-то стоговъ, скирдъ или пудовъ.

Матеріалы для фабрикъ: а) шерсти; б) дровъ и проч.

Фабричныхъ издѣлій: а) вина; б) полотна; в) сукна.

Примѣчаніе 1. Означенная движимость 2 и 3 разряда употребляется въ расходъ по мѣрѣ надобности, и покупщикъ имѣнія, при введеніи его во владѣніе онымъ, долженъ довольствоваться наличнымъ количествомъ, развѣ докажетъ, что учинена изъ той движимости лишняя трата.

Примѣчаніе 2. Сѣмена для посѣва въ зимнее время должны быть налицо, если не было неурожая; въ лѣтнее же время оныхъ требовать не должно.

Общее примѣчаніе.

Движимость, къ сельскому хозяйству собственно не относящаяся, какъ-то: мебель, исключая укрѣпленной въ стѣнахъ, посуда, платье, бѣлье, золотыя и серебряныя и тому подобныя вещи, библіотеки, картинныя галлереи, натуральные и другіе кабинеты, экипажи и прочая наличность, въ опись не вводится. Равнымъ образомъ не вводится въ оную и всякаго рода движимость, принадлежащая арендатору, буде описываемое имѣніе находилось въ арендномъ содержаніи.

V. О доходѣ.

Доходъ показывается по всѣмъ предметамъ, изъ коихъ владѣлецъ имѣнія извлекаетъ постоянныя выгоды: 1) оброкъ, платимый по уставной грамотѣ крестьянами; 2) полученный за прошедшій годъ доходъ; а) съ запашки земель и б) съ оброчныхъ статей, принадлежащихъ владѣльцу; 3) доходъ за прошедшій годъ съ заводовъ и фабрикъ, по фабричнымъ и заводскимъ книгамъ, гдѣ онѣ имѣются, и т. п.

Примѣчаніе. Доходъ показывается по всему имѣнію совокупно, исключая, когда предположено будетъ имѣніе продать по участкамъ; въ такомъ случаѣ оный показывается отдѣльно по каждому участку порознь.

Общія примѣчанія.

1) Въ концѣ описи объясняется, сколько на владѣльцѣ описаннаго имѣнія, по истребованному отъ уѣзднаго казначейства свѣдѣнію, числится казенныхъ недоимокъ.

2) Здѣсь же оговариваются ошибочныя показанія и поправки въ званіи и количествѣ описаннаго имѣнія.

3) За симъ присовокупляются всѣ прочія объясненія, какія сверхъ значущагося на своихъ мѣстахъ признаны будутъ, по усмотрѣнію составляющихъ опись, нужными для полноты оной.

4) Опись прошнуровывается, прикладывается къ ней печатъ земской полиціи и подписывается всѣми, участвующими въ составленіи оной; послѣ сего опекунъ, предварительно къ тому назначенный, росписывается на самой описи въ принятіи имѣнія въ свое управленіе; горные же заводы принимаются по описи горнымъ чиновникомъ, начальствомъ своимъ назначеннымъ, для казеннаго за оными присмотра.

5) Опись заложеннаго имѣнія въ кредитномъ установленіи составляется на простой бумагѣ.

6) Итоги должны быть писаны прописью, выводя затѣмъ сумму оныхъ въ графахъ цифрами.

7) Губернскія правленія, при утвержденіи описи, обязаны наблюдать, чтобы оная составлена была во всемъ сообразно съ сею формою. При утвержденіи описи горныхъ заводовъ соблюдается тотъ же общій порядокъ. (Сѣв. Поч.)

ВИЛЬНО.

Членъ государственнаго совѣта, генералъ отъ инфантеріи, генералъ-адютантъ Владиміръ Ивановичь *Назимовъ*, 16 мая уѣхалъ изъ Вильна въ С.-Петербургъ.

---

a) Straż wiejska formuje się ze wszystkich włościan gospodarzy w gminie, którzy nieinaczéj od powinności téj mogą być osobiście zwolnieni i przez innych zastąpieni, jak za zezwoleniem sołtysów;

b) Straż wiejska każdéj gminy rozdziela się po wsiach, każdy z takich oddziałów zostaje pod naczelnictwem swojego sołtysa;

c) Naczelnik wojenny może używać jednego lub więcéj oddziałów straży wiejskiéj, lecz nieinaczéj jak w granicach gminy;

d) Oddziały te będąc podwładne naczelnikowi wojennemu, pełnią służbę po kolei, osłaniają ogólne bezpieczeństwo gminy, odbywają patrole, czuwają nad przejeżdżającymi, i w ogóle nad osobami nowo przybywającemi do gminy; zatrzymują tych, którzy nie są zaopatrzeni w należyte świadectwa lub okażą się podejrzanymi i niebezpiecznymi dla spokojności ogólnéj, w ciągu zaś 12 godzin odstawiają ich do naczelnika wojennego;

e) Osoby aresztowane w ten sposób i dostawione do naczelników wojennych, mogą być przez nich uwalniane po ostrem wybadaniu, te zaś, które się nieusprawiedliwią należycie, odsyłane będą do naczelników wojennych oddziałowych przy raportach na piśmie;

f) Straż wiejska niebędzie pobierać żadnego wynagrodzenia pieniężnego, ci zaś, którzyby byli przeznaczeni do konwojowania osób przytrzymanych, odsyłających się do naczelnika wojennego, otrzymywać będą dziennie po kop. 15;

g) Za każdy czyn bezprawny, za każdy nieporządek i nadużycie władzy, straż wiejska ulega odpowiedzialności podług prawa.

IV. Naczelnik oddziału wojennego może urządzać oddziały w powiatach, nie przeznaczając do nich cząstkowych naczelników wojennych, lecz w takim razie po zniesieniu się z gubernatorem cywilnym, ustanawia tam zwierzchnictwo w osobach urzędników cywilnych. Urzędnicy ci używają tych samych praw co pomocnicy naczelników wojennych.

a) Jeżeli naczelnik wojenny oddziału, nie przeznaczy wspomnionym pomocnikom komendy wojskowéj do ich rozporządzenia, w takim razie mogą oni mieć przy sobie do 25 ludzi ze straży wiejskiéj, podług kolei jaka ustanowioną zostanie. Ludzie ci pobierać będą po kop. 30 na dobę.

V. Wojenni naczelnicy i pomocnicy ich, otrzymywać mają z funduszów Królestwa, na wydatki kancelaryjne po rs. 20 na miesiąc. (Dzien. Powsz.)

— Najwyższym rozkazem w wydziale wojennym 12-go maja, mianowany został znajdujący się w rozporządzeniu ministra wojny, liczący się w piechocie armji, jenerał-porucznik ZABOŁOCKI—czasowym gubernatorem wojennym w gubernji mińskiéj i dowodzącym wojskami znajdującemi się w téj gubernji, pod głównym zwierzchnictwem Wileńskiego wojennego, Kowieńskiego, Grodzieńskiego i Mińskiego jenerał gubernatora i dowodzącego wojskami Wileńskiego okręgu wojennego.

O zaspakajaniu długów do instytucij kredytowych z majątków osiadłych, zalegających w terminie.

(Dokończenie.)

IV. Opisanie ruchomości przy domu właściciela, fabrykach i innych zakładach i budynkach.

Przy tém, tém a tém:

Piérwszego rzędu.

Rozmaite przedmioty należące do gospodarstwa, jako to: a) narzędzia rolnicze; b) sprzęty gospodarskie; c) sprzęty gorzelniane; d) machiny i aparaty do fabryk.

Uwaga 1. Wszystkie przedmioty wykazują się pojedyńczo podług rodzajów i materjału z którego są zrobione, ponieważ powinny być kupującemu oddane podług opisania, a za całość ich odpowiadają te osoby, którym polecony był dozór nad majątkiem.

Uwaga 2. Jeżeli sprzęt miedziany został jako zakład w opłaceniu akcyzy za wódkę, to powinno być wykazano, gdzie mianowicie jest zostawiony i za jaką cenę.

Drugiego rzędu:

Bydło, a mianowicie: a) konie; b) krowy; c) owce; d) ptastwo.

Trzeciego rzędu:

Zboże i furaż: a) żyta tyle to czetwierti lub pudów; b) owsa; c) gryki i t. d.; d) siana tyle to stogów lub pudów.

Materjał do fabryk: a) wełna, b) drwa i t. d.

Wyroby fabryczne: a) wódka; b) płótno; c) sukno.

Uwaga 1. Rzeczona ruchomość 2 i 3 rzędów używają się na rozchód w miarę potrzeby, i kupujący majątek, przy intromissji, powinien poprzestać na ilości znajdującéj się jaka jest okazana, chyba, że dowiedzie, iż z téj ilości uczyniono stratę niepotrzebną.

Uwaga 2. Nasiona zimową porą powinny być w naturze jeśli niebyło nieurodzaju, latem zaś onych wymagać nie można.

Ogólna uwaga. Ruchomość nienależąca właściwie do gospodarstwa, jako to: meble, wyjąwszy umocowanych w ścianie, sprzęty, odzież, bielizna, złote, srebrne i t. d. rzeczy, bibljoteki, galerje obrazów, gabinety naturalne i inne,—pojazdy i t. d. do opisania niewchodzą. Równie też nie wchodzą do onego ruchomości należące do dzierżawcy jeżeli majątek w posessji.

V. O dochodach.

Dochód wykazuje się ze wszystkich przedmiotów, z których właściciel majątku takowy pobiera: 1) czynsze opłacane podług listu nadaw.; 2) otrzymany za rok przeszły dochód: a) z ziemi i b) z artykułów czynszowych należących do właściciela; 3) dochód za rok przeszły z zakładów i fabryk podług ksiąg fabrycznych i zakładowych gdzie takowe się znajdują i t. d.

Uwaga. Dochód wykazuje się z całego majątku razem, wyjąwszy kiedy majątek ma się sprzedawać częściami, w takim razie takowy wykazuje się oddzielnie z każdéj części.

Uwagi ogólne.

1) W końcu opisania wyszczególnia się, ile na właścicielu liczy się zaległości skarbowych, podług wiadomości z kassy powiatowéj.

2) Tamże omawiają się omyłki lub poprawki co do ilości i rodzaju nieruchomości.

3) Nareszcie dodają się inne objaśnienia, jakie prócz wskazanych na właściwém miejscu uznane będą za stosowne przez osoby sporządzające opisanie.

4) Opisanie przeszywa się sznurem z przyłożeniem pieczęci policji ziemskiéj i podpisuje się przez wszystkich uczęstniczących przy ułożeniu onego, po tém opiekun ku temu wyznaczony kładzie swój podpis z zaświadczeniem o przyjęciu majątku pod swój zarząd; zakłady zaś górnicze przyjmują się przez urzędników górniczych wydelegowanych od zwierzchności dla nadzoru ze strony skarbu.

5) Opisanie zastawionego majątku w instytucji kredytowéj sporządza się na prostym papierze.

6) Summy ogółu powinny być pisane słowami, wypisując we właściwych rubrykach też summy cyframi.

7) Rządy gubernjalne, przy zatwierdzeniu opisania, powinny baczyć aby takowe było sporządzone stosownie do formy niniejszéj. Przy zatwierdzeniu opisania zakładów górniczych zachowuje się tenże sam porządek.

WILNO.

Członek rady państwa, jenerał piechoty, jenerł-adjutand Włodzimierz Nazimow d. 16 maja wyjechał z Wilna do Petersburga.

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 53.)

XXXII.

Nazajutrz po obiedzie, zostawszy sam na sam z Kornelją, Carlisle czuł się w obowiązku powiedzieć jéj o swoim zamiarze.

— Czy pamiętasz Korneljo wymówki, któremiś mnie za moje ożenienie osypała?

— Pamiętam — odpowiedziała Kornelja;— gdybyś jéj nieznał, gdybyś się ze mną poradził, uniknąłbyś tego wstydu, jaki dziś cięży nad nami.

— Nie mówmy o przeszłości. Nie chcę po raz drugi ściągać na siebie tych wymówek i dla tego mówię ci, że zamierzam ożenić się raz drugi.

— Czy być może?— zawołała strwożona.

— Mówiąc otwarcie, ty Korneljo masz mnie ciągle za dziecko. To nieznośnie....

— Mam cię za dziecko bo doprawdy jesteś dorosłém dzieckiem. Kiedyś się raz piérwszy żenił, sądziłam, żeś warjat; teraz oszalałeś podwójnie! Czy mało ci dawniejszego wstydu? Szukasz jeszcze hańby....

Kornelja zaczęła zbierać siatkę, którą robiła, ręce jéj drżały, twarz była w konwulsjach.

— A czy można wiedzieć imię nowéj Dulcynei?— zapytała sucho.

— Barbara Gar.

— Kto?

— Czyś głucha?

— Nie ogłuchłam, ale ty bracie straciłeś rozum zupełnie.

— Dziękuję — odpowiedział Carlisle śmiejąc się.

— Niema za co— odpowiedziała stara panna. Nie—Archibaldem, ale arcy-głupcem trzeba było cię nazwać. Czy to nie szaleństwo, dać się uwikłać w sieci téj kokietki, która nie przestaje ubiegać się o ciebie.

— Teraz siostro pomówmy o czém inném. Pomyśl o swojém mieszkaniu. Zapewne stąd się wyniesiesz?

Kornelja nie wierzyła uszom swoim.

— Ja? ztąd? Nigdy! nie, nigdy! Jestem w East-Line i zostanę w niém. Dla czegoż miałabym wyjeżdżać?

— Musisz — rzekł Carlisle stanowczo.— Czy pamiętasz tę noc okropną?... noc ucieczki? Czy pamiętasz co powiedziała Joice? Czy ona prawdę mówiwiła lub nie, nie chcę się narażać na powtórną próbę.

— Nikt lepiéj odemnie nie zajmie się twém gospodarstwem— mówiła Kornelja.

— To prawda, alem już postanowił. Mieszkańcy twoi wynoszą się w marcu?

— Tak jest. Ponieważ już o tém mowa, pozwól powiedzieć sobie, że dobrze zrobisz, najmując drugi dom. East-Line jest za wielki dla ciebie.

— Ja tak nie myślę.

— Zastanów się Archibaldzie. Jeżeli się stąd wyniosę zostaniesz tylko przy swoich dochodach. W przyszłości przewiduję dla ciebie nieuniknione bankructwo. Mój Boże — mówiła daléj płaczliwym głosem — aż smutno pomyśleć, że człowiek ten raz jeszcze zarzuca petlę na szyję. I dla kogoż? Dla kokietki, wymyślnéj, dla tego owadu!...

— Za pomocą słońca—przerwał śmiejąc się Carlisle— zdejmę fotografję z tego portretu.

Rozmowa ta długoby się jeszcze ciągnęła, gdyby służący nie oznajmił o przyjeździe Torna. Carlisle zdziwił się bardzo tym odwiedzinom, ponieważ sądził, że Torn jest daleko od East-Line.

— Jaka okropna podróż — mówił Torn zostawszy sam na sam z Carlislem. — Deszcz, grad, upał, grzmoty wszystko to rozpoczyna się jak tylko wyjeżdżam gdziekolwiek. Na relsach było tak wiele śniegu, żeśmy zmuszeni byli stać całą godzinę na jednéj stacji.

— Czy pan na długo przyjechałeś do East-Line.

— Nie, wyjeżdżam jutro. Przyjechałem tu dla pewnéj damy.

— Czy tak!

— Kocham Barbarę Gar. Prawda, że na listowne oświadczenie się moje, poczta przyniosła mi smutne „nie;“ ale chcę sam być rzecznikiem w swéj sprawie i dla tego tu przyjechałem.

Carlisle myślał czas jakiś, nakoniec postanowił uprzedzić go, niechcąc powtórnie narazić go na pośmiewisko.

— Wszak nie zarzniesz mnie pan, jeżeli mu powiem, że i druga prośba o rękę panny Barbary będzie próżną.

— Alboż już zamężna?

— Nie jeszcze; ale wkrótce wyjdzie za mąż.

— Otóż to przeklęta gwiazda! A któż to jest ten szczęśliwy śmiertelnik?

— A nie wyzwiesz mnie pan na pojedynek, jeżeli go wymienię?

— Panie Carlisle, czy nie pan tylko?

— Ja.

Nastąpiło milczenie, Carlisle piérwszy je przerwał.

— To nie powinno nas poróżnić. Jak myślisz o tém, kochany Tornie?

— Nie, niech djabli wezmą, zostańmy przyjaciółmi— rzekł ściskając dłoń adwokata.— Trzeba zgodzić się z losem; jeżeli Barbara mi się wyśliznęła, zawsze lepiéj, że dostaje się panu aniżeli komu innemu. Szczęśliwy jesteś Carlislu, wszak ona bardzo ładna!

— Ażeby zmienić rozmowę powiedz mi pan w którym roku byłeś w Swineson— zapytał Carlisle?

— W tym roku, w którym zabito Galidżona.

— A czy nie słyszałeś pan wówczas o imienniku swoim?

— Nawet raz jeden spotkałem go.

— Gdzież to?

— O dwie mile od Swineson, w traktjerze. Jechałem konno, burza mię zaskoczyła i zmusiła ukryć się w tym domu. Jakiś nieznajomy w tymże samym celu przyjechał w ślad za mną. Był to wysoki szczupły, arystokratycznéj powierzchowności mężczyzna. Wyjechał przedemną. Nikt go nieznał, chociaż często jeździł tą drogą. Nakoniec młody jakiś człowiek, popijając piwo, powiedział, że to kapitan Torn.

— A czy poznałbyś go pan teraz?

— Pewnie bym poznał. Na twarzy jego był wyraz, który i dziś pamiętam.

— Jeżeli go pan kiedy spotkasz, proszę dowiedź się, kto on jest rzeczywiście, dla tego, że Torn to imię zmyślone. Proszę też pana natychmiast mnie uwiadomić o skutku swoich poszukiwań.

— Bardzo chętnie— odrzekł Torn— żegnając się z Carlislem.

XXXIII.

Upłynęło lat kilka.

Do małego niemieckiego miasteczka Sztakelberg, przyjechała pewna angielska rodzina do wód. Rodzina ta składała się z pp. Crosby, ich córki Heleny Crosby i z guwernantki. Helena była prześlicznęm siedmnastoletniém stworzeniem mającem 16 tysięcy funt. szterlingów posagu.

— Szesnaście tysięcy, młoda i piękna! — mówił do siebie hrabia Otto Sztakelberg, syn znakomitego miejscowego właściciela — takiéj żony mi potrzeba!

Od tego czasu, hrabia Otto odwiedzał często Crosby i pewnego dnia oświadczył się pannie Helenie i był przyjęty. Panna Crosby z radością wbiegła do pokoju guwernantki.

— Czy wiesz pani nowinę? Nie będę już uczyć się u pani: wychodzę za mąż!

— Czy tak? — rzekła guwernantka z cicha i zamyślając się;— dziecię moje jesteś jeszcze bardzo młodą, ażeby tak wcześnie porzucać rodzicielskie gniazdo.

To była ledi Izabella Wane.

Jakże się zmieniła! Chroma, zgarbiona wydaje się być niższą niż dawniéj. Od ust do podbródka ma kresę zmieniającą do niepoznania dolną część jéj twarzy. Szepleni trochę z powodu, że jéj brak zębów. Włosy siwe prawie przykrywa ogromny czepek. Biedna kobiéta! stara się jak może zeszpecić się. Nosi więc zielone okulary, szeroka aksamitna wstążka ściska jéj czoło. Suknia zrobiona niezgrabnie; ma na sobie jedną z tych niezgrabnych zuawek, które wymyślono dla przykrycia niezgrabnych figur. Kapelusz zakrywa twarz całą, a wychodząc zapuszcza gęstą woalkę.

W Sztakelberg spotkała panią Ducy z córkami, które ani podejrzewały w niéj ledi Izabelli. Lecz któżby ją mógł poznać? Cóż w niéj było co podobnego do pięknéj Izabelli z kwitnącém licem, z jaśniejącemi pięknością rysami twarzy, z czarnemi włosami i zgrabną kibicią? A jednak na twarzy jéj malowała się dobroć, i często zastanawiano się, skąd te siwe włosy na tak młodéj głowie?

Izabella była już dwa lata u pp. Crosby. Mówiła, że jest wdową po Francuzie. Z początku uczyła Helenę, potém tak do niéj przywykli, że nie chcieli jéj od siebie uwolnić.

Trudno określić jéj wewnętrzne usposobienie. Opanowało ją niezwyciężone pragnienie widzieć dzieci swoje. Księżna lub markietanka, kobiéta zawsze ta sama, jeżeli jest matką. Matki podróżujące dla zdrowia, dla rozrywki zawsze muszą odbierać wiadomości o przedmiotach swego przywiązania. Cóż czuć musiała Izabella, trawiona w przeciągu lat kilku niezbędną potrzebą takiéj pociechy.

(D. c. n.)

Część Nieurzędowa.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

TURYN, poniedziałek 28 maja. Dziś o godzinie jedenastéj, król osobiście otworzył posiedzenie parlamentu 1863 następną mową powitaną grzmiącemi oklaskami:

„Panowie senatorowie, panowie posłowie. Otwierając ten nowy sejm, jako król włoski, miło mi jest podziękować wam za to, coście w dwuletnim przeszło okresie czasu dokonali. Utrwaliliście prawa narodu do jego zupełnéj jedności. Potrafię je utrzymać, w ich zupełności. Rozpoczynaliście wasze prace sejmowe, kiedy opatrzność odebrała nam znakomitego męża, który tak potężnie wspierał mię w trudném przedsięwzięciu naszego odrodzenia. Całe Włochy podzielały doznaną wówczas przezemnie boleść.

„Największa część państw przyznała nowe królestwo. Głos nasz da się między niemi słyszeć na tryumf sprawiedliwości i w obronie zasad swobody i narodowości.

„Małżeństwo córki mojéj z królem portugalskim, uświęcając błogie przymierze między dwoma państwami wolnemi, przekonało mię jak zawsze, że pociechy moje rodzinne są również pociechami mojego ludu.

„Traktaty handlowe zostały pozawierane z Francją, Belgją, Szwecją i Turcją. Podobneż traktaty zawarte będą z Anglją i Hollandją. Tym sposobem wzrastają: wspólność potrzeb między ludnościami, przyjazne stosunki między rządami.

„Dwa lata temu około wsławionéj siły zbrojnéj podalpejskiéj, utworzyły się podobneż siły prowincjonalne. Dziś poglądamy z dumą na wojsko włoskie waleczne męztwem i dzielne karnością. Marynarka bogata tyle wybornemi pierwiastkami, o rozwoj któréj okazaliście się tak troskliwymi, dorówna postępem swoim wysokości na jakiéj stanęło wojsko. Jest to najgorętszém pragnieniem mojém, aby naród mógł z pewnością liczyć na własną siłę zbrojną i aby Europa to uznała.

„Wolność ze wszystkich stron wydaje przyrodzone swoje owoce: porządek i pomyślność. Jeżeli w niektórych prowincjach bezpieczeństwo pospolite potrzebuje skutecznych środków, rząd mój nieuchybi najwyższéj swojéj powinności. Gwardje narodowe zasłużone już tak dobrze ojczyźnie, przyczynią się do tego przez swoją gorliwość. W tymże celu Francja gotowa jest przedsięwziąć razem z nami rozporządzenia wojskowe, których uznała właściwość.

„We wszystkich prowincjach królestwa roboty publiczne czynnie są popierane. Lokomotywa przekroczyła już Tronto; wkrótce wszystkie części Włoch, zjednoczone już przez uczucie, zjednoczą się jeszcze ściśléj przez łatwość stosunków.

„Najbardziéj naglącém zadaniem waszém będzie ujednostajnienie praw królestwa obok spółczesnego rozwoju wszystkich sił miejscowych. Zwracam się nadewszystko do troskliwości parlamentu o ustawy tyczące się urządzenia skarbowości. Kapitały europejskie z ufnością w nowy porządek rzeczy pośpieszyły na nasze wezwanie. Jest to dla nas długiem uczciwości odpowiedzieć rzetelnością i być gotowymi do poniesienia wszelkich koniecznych poświęceń.

„Panowie senatorowie, panowie posłowie. „Poświęciliśmy życie nasze jedynemu celowi utrwalenia wolności na podstawie statutu, tudzież zdobycia niepodległości i zupełnéj jedności ojczyzny przez wolność. Kiedy wytrwamy na téj drodze, żadna siła ludzka niezdoła zniszczyć wzniesionéj przez nas budowy; zachowajmy przeto pewnością i wiarą podniosłą całem sercem godzinę ziszczenia przeznaczeń włoskich!"

LONDYN, poniedziałek 25 maja wieczorem. Ostatnie wiadomości otrzymane z New-Yorku dochodzą do 14 maja; podług nich jenerał Grant pobił 11,000 oderwańców o cztery mile na południe od miasta Port-Gipson i odniósł zupełne zwycięztwo.

Związkowi w liczbie 12,000 zajęli najdalsze stanowisko nad York-River i zniszczyli mosty w bliskości Białego Domu.

Jenerał oderwańców Stonewall Jackson umarł wskutek odcięcia mu ręki. Podobnież umarł i jenerał oderwańców Van Dorn.

Jenerał Halleck wstrzymał postęp jenerała Hooker. Rozbiegła się wieść, że jenerał oderwańców Lee ma zamiar przeprawić się przez rzekę i uderzyć na wojsko będące pod dowództwem jenerała Hooker. Usypano działobitnie blisko mostu waszyngtońskiego.

Rozeszła się pogłoska, że jenerał Grant otoczył w Mississipi wojsko jenerała Jackson i jak przebieg nie mniéj innego sposobu wyjścia, jak przebić się przez wojsko związkowe.

PARYŻ, wtorek 26 maja. Dziennik Konstitutionnel ogłasza dziś zrana artykuł p. Paulina Limayrac, żwawo nastający na konstrukcje stronnictw po administracji rzeczy wezwane. Konstitutionnel mówi: „Ten wość będzie zdemaskowaną, i w obec jawnych swoich wrogów, rząd uwolni się od względów krępujących jego działanie."

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— KIRGIZ. — W 19-m numerze tygodnika czeskiego Lumír, zamieszczony został przekład z polskiego na język czeski, pierwszego śpiewu poematu Gustawa Zielińskiego, pod tytułem: Kirgiz. Przekładu tego dokonał p. Józef Kolarz, o którym już nieraz jako o biegłym tłómaczu wspominać nam przychodziło.

— PRAWA CYWILNEGO, obowiązującego w Królestwie Polskiém, wydawanego przez Stanisława Zawadzkiego rejenta kancelarji ziemiańskiéj gubernji warszawskiéj, wkrótce wyjdzie zeszyt ostatni, kończący tom trzeci i ostatni. Dzieło to rozpoczęte przed trzema laty, będące owocem sumiennéj a nie łatwéj pracy, szczęśliwie doprowadzone zostało do końca i będzie stanowić nieodzowny podręcznik dla każdego prawnika.

— ENCYKLOPEDJI POWSZECHNEJ wyszedł zeszyt 116 ty, zawierający następujące obszerniejsze ustępy: Dalszy ciąg i koniec znakomicie opracowanego artykułu Kalendarze, w którym z kolei mówi o kalendarzach wileńskich, poznańskich, królewieckich, gdańskich, o kalendarzach wychodzących w Toruniu, Chełmnie, Ełku, Opolu, Gliwicach, Bytomiu i w Piekarach; daléj idą kalendarze kaliskie, lubelskie, zamojskie, sandomierskie, supraślskie, grodzieńskie, berdyczowskie, mohylewskie, lwowskie, bocheńskie, stanisławowskie, samborskie, przemyślskie, wadowickie, a w końcu cieszyńskie; z pomiędzy innych wymienimy: Kalif i Kalifat; Kalfornja, Kalina autor i poeta czeski; Kalinka Walerjan; Kalinowski Marcin wojewoda bracławski i hetman polny koronny; Kalinowski Kajetan Dominik; Kaliński Wilhelm sławny kaznodzieja; Kaliski powiat, Kaliskie archiwum akt staropolskich, Kaliskie województwo, Kalisz, Kalisz władyka smoleński za Jana Kazimierza; Kaligrafja, artykuł obszerny zawierający wiele niezmiernie ciekawych szczegółów; Kallimach Filip (Buonacorsi de Tabaldis); Kaloryfery; Kalwarja i t. d.

— Śp. KOLENDO.—Dnia 4 bież. mies. przeniósł się do wieczności w Weweju w Szwajcarji, dokąd za poradą lekarzy był się udał, śp. Karol Kolendo, nauczyciel języka polskiego w Wilnie, człowiek rzadkiéj skromności i cnoty. Obszerniejszą wzmiankę o zawodzie tego krótkiego, lecz zacnego życia, podamy w następnym numerze Kurjera.

— PROCES.—Poprzedni redaktor „Dziennika Poznańskiego," p. L. Jagielski, za ubliżenie margrabiemu Wielopolskiemu w gazecie, gdy jeszcze była pod jego kierownictwem, wyrokiem sądów pruskich skazany obecnie został na karę 20 talarów.

— HANDEL ODESSKI. Donoszą nam z Odessy pod d. 4 maja: Zaledwieśmy mieli dość czasu pocieszyć się większém nieco ożywieniem naszego rynku, którego powodzenia lub niepowodzenia tak mocno czuć się dają aż w dalekich okolicach Podola i Wołynia,— gdy poprzedni stan rzeczy znowu do nas powrócił na długą może godzinę i zasępił czoła handlarzy. W ciągu zeszłego tygodnia sprzedano zaledwie około 20,000 czetw. zboża, jak dawniéj. Dowóz z Dniestru trwa pełen ożywienia, a ładunek składa się przeważnie z najlepszego gatunku pszenicy ozimej, która przybywszy tu na miejsce, negocjanta mającego ją prowadzić za granicę znaleźć niemoże. W stosunku do cen idącego przedtém tygodnia, ceny w niektórych razach musiano zniżyć o 25 kop., byle tylko znaleźć nabywcę. Sprzedano pszenicy ozimej 12,500 cz. po 7 r. 50 do 7 r. 80 k., Ghirki 8 r. do 8 rub. 50 kop. za czetw.; sandomierki 3000 czetw. po 8 r. 50 k.; girki 3,000 cz. po 6 r. 75 k.; arnautki 1,800 cz. po 8 r. 20 k. Wełny szaréj i czarnéj, mytéj, zamówiono na sierpień 3,000 pudów, po 5 r. 75 k. i po 6 rub. Łoju sprzedano 400 beczek, pud po 4 rub.

— HANDEL RYZKI.— Donoszą nam z Rygi pod dniem 14 maja: Poszukiwanie konopi, w ciągu kilku ostatnich tygodni dość pilne, temi dniami nieco zwolniało; może zresztą jest to tylko manewr kupujących, ażeby wymusić zniżenie ceny. Sprzedających po dawnéj cenie a mianowicie po 127, 124 i 121 rub. ass., czarne długie po 122, a krótkie po 18, znaleźć można; lecz nabywcy chcą dostać o rubel taniéj, stąd umowy mało dochodziły do skutku. Anglicy za konopie zwyczajne po 124, za ciemnie po 127 rub. as. Len jest poszukiwanym; chętnie płacą zań po 46, 43 i 37 rub. Siemię konopne 90 f. sprzedający pragną posuwać do 5 i pół rub., kupujący dają po 5¼; umów nie wiele doszło. Za siemię lniane, które temi czasy poszło znacznie w popyt, dają po 1 i pół rub. nad cyfrę miar; sprzedający domagają się 25 kop. więcéj. Zboża w ogólności mało było w obiegu; ceny jego poszły w górę: owies 75 f. dostać można tylko po 70 rub., a żyta 116—117 f. dostać można tylko po 103 rub., gdy niedawnemi czasy nawet po 100 płacić nie chciano.

PRZEGLĄD ROLNICZY,

Sposób p. Hokstebla użycia nawozów płynnych.—Rury drenowe, jako środek od zagrzewania się zboża w magazynach i siana w stogach.—Dojrzałość nasion i wpływ doboru nasienia na urodzaj i długotrwałość koniczyny.—Wozy fornalskie z fabryki Hajdukiewicza.

Użycie nawozów płynnych codziennie zyskuje więcéj zwolenników i skutki ich działania w praktyce zupełnie przemawiają za tym nowym systematem użyźnienia pól. Urządzenie p. Hokstebla z hrabstwa Dorset uznane za najpraktyczniejsze, szybko się rozpowszechnia i w najkrótszym czasie zastosowane jego w majątkach posiadających 300 i więcéj morgów ziemi.

Sposób ten jest następny: obórki zwierząt tak stałe jak i płynne zgarniają się tam, skąd spływają przez otwory urządzone w podłodze obory czy stajni, do kanału, skąd one dostają się do ogólnego rezerwoaru, gdzie rozpuszczają się w wodzie i zmieszane z innemi nawozowemi materjałami, dostają się do podziemnych rur rozprowadzonych po całéj przestrzeni pola. W odległości 100 sążni, do tych rur osadzone są krany pionowo wychodzące nad powierzchnię gruntu, których otwory są zaśrubowane. Gdy chcemy użyć nawozu, wtenczas kładą się do kranu gutaperkowa kiszka; pompa poruszana siłą czyna działać a robotnik kierując kiszką i w miarę potrzeby, zlewa pole nawozem. Jeden człowiek przy pomocy chłopca, może dostatecznie tym sposobem, polać dziennie trzy morgi pola. Zaprowadzenie tego sposobu mniéj kosztuje jak drenowanie pola, zwłaszcza gdy, jak u nas, użyjemy rur drewnianych asfaltowanych. Takie użycie nawozów płynnych wiele ma za sobą, bo nam pozwala użyć nawozu właśnie wtenczas, kiedy go rośliny najwięcéj potrzebują; używamy ten nawóz w stanie najwłaściwszym dla absorbcji przez rośliny, nie marnujemy nawozu przez jego wietrzenie w czasie uprawy roli, możemy rolę często a po trochu nawozić, co jest najkorzystniejszem, zagnajamy na raz trzy razy tyle co zwyczajnie, oszczędzamy kosztu wywózki, nareszcie mamy plony pewne i obfitsze, jak po użyciu każdém innego nawozu, bo jak widzimy z przecięcia kilko-letnich zbiorów z pola tym sposobem nawożonego, to z jednéj dziesięciny plon średni wynosił pszenicy, na naszą miarę redukując, 10 beczek, jęczmienia 13, owsa 15; strączki i koniczyny wybornie się także udają. P. Hokstebel zamyśla pójść daléj i połączyć z temi rurami jaki znaczny rezerwoar wody, np. staw lub rzekę i opatrzyć to szluzą, a w razie potrzeby, t. j. posuchy, oprócz nawożenia, skrapiać, t. j. polewać swe pola. U nas w wielu miejscach myślano o drenowaniu; czyby nie korzystniéj było użyć tego systematu nawożenia pól, zwłaszcza na gruntach lżejszych, gdzie właśnie częste a niezbyt silne gnojenie i dawanie nawozów zaraz przez rośliny mogących być absorbowanemi, jest jedyną rękojmią plonu i umiejętnego obchodzenia się z nawozem.

—Nasiona niezupełnie dojrzałe i nie całkowicie wykształcone, a tém samém nie posiadające wszystkich przymiotów właściwych rodzajowi, do jakiego należą, wydają zawsze nędzne i wadliwe rośliny. Toż samo widzimy na potomstwie zwierząt, pochodzącém od bardzo młodych lub zestarzałych rodziców; czy może bowiem byk, krowa, ogier lub baran, którego organizm nie zupełnie jeszcze rozwinięty, dać potomstwu to, czego sam jeszcze nie posiada? Zastarzałe zwierzę, czyż może dać znów te przymioty lub organa silne i zdrowe, które już samo przez wiek utraciło lub zużyło. Z psów, którym przez kilka generacij odcinano ogony, wyradzają się szczenięta bez ogonów, tak samo i krowy, którym rogi odjęto, rodzą pospolicie bezrogie cielęta. Ogrodnictwo z tysiącami sztucznych odmian drzew, krzewów i ogrodowin jeszcze nas dotykalniéj o tém przekonywa, gdzie właśnie nadzwyczajne rozwijanie się jakiego organu rośliny odbywa się właśnie kosztem innych organów. Stąd to cebula, szarlotka rozmnażane przez długi czas za pomocą cebulek, t. j. odrośli korzeniowych, przestają z czasem całkowicie wydawać nasiona; dla téj saméj przyczyny niektóre odmiany kartofli przestały zupełnie kwitnąć dla tego, że podbieranie kłębów przez długi czas uskuteczniane było przed zakwitnięciem łęcin. Zbieranie siemienia lnianego i konopi dla leszego włókna przed dójściem jego do zupełnéj dojrzałości, jest przyczyną, że lny nasze i konopie są coraz niższe a zatém i gorsze i zamienią się wkrótce w czołgające się zielsko, jeśli osóbno i rzadko lnów przeznaczonych na nasienie zasiewać nie będziemy i tak już czekać, bez względu na włókno, zupełnéj dojrzałości główek. Rzepak, który się zbiera dla uniknienia wysypywania się ziarna w czasie sprzętu przed jego zupełną dojrzałością, daje następnie rośliny coraz nędzniejsze i całkiem maleje. Z tego to powodu należy każdy gatunek zbóż i roślin gospodarskich li tylko na nasienie uprawiać oddzielnie w najprzyjaźniejszych warunkach dla rozwijania się nasion i dawać tym nasionom dojść do całkowitego wykształcenia i dojrzałości. Na inne cele rośliny uprawiane, mogą a nawet powinny być wcześnie zbierane, lecz produkcja nasienia odbywać się zawsze powinna oddzielnie. Wyborem to bowiem dojrzałych nasion i stosowną kulturą roślin przeznaczonych dla zebrania z nich nasienia, doszli zagraniczni gospodarze do tych pięknych gatunków, zdrowych i silnych zbóż i innych roślin gospodarskich, na które nam z podziwieniem przychodzi spoglądać.

Do skreślenia tych kilku uwag, skłoniło nas doświadczenie niejakiego p. Boudin, o którym dziennik rolniczy wychodzący w Peszcie następnie wspomina:

„Przed kilku laty p. Boudin zauważył, że jeden poletek obsiany koniczyną, która z jesieni najpiękniéj wyglądała, na wiosnę przedstawiał nagie tylko golizny, gdzie niegdzie pokryte tylko kępkami koniczyny. Na tych goliznach znalazł, że listki które koniczyna na wiosnę puściła, pokurczyły się, źdźbła zeschły lub zgniły zupełnie. Boudin przypisywał tę klęskę gatunkowi gruntu, to nieprzyjaznéj zimie i innym okolicznościom, na które zwykle winę składamy, a ani mu to na myśl nie przyszło, że to było skutkiem niedojrzałego nasienia użytego do siewu.

Po upływie lat kilku część żyta, które było zasiane na karm zielony i nie zostało całkowicie na ten cel użyte, więc tę część zostawiono do uformowania się ziarna i przed dojściem do dojrzałości sprzątnięto, jak to zwykle żyto zielonkawe. Omłot był wyborny, ziarna zdawały się pełne i piękne, więc tém żytem zasiano na zimę znów część pola, aby mieć na wiosnę karm dla bydła zielony. Obchód na zimę był nadzwyczaj piękny, żyto dobrze uroniło, lecz wkrótce na wiosnę, gdy się wzrost podniósł, zaczęło pole żółknąć, rzednieć i tak widocznie rośliny niknęły, że trzeba było pole zaorać i zasiać czém inném. Na drugi rok po jęczmieniu, który był nader piękny, zasiano koniczynę, zaś ⅔ tego pola zasiano nasieniem koniczyny pochodzącem od dobrze rozwiniętéj, ale wyległéj koniczyny, gdzie główki jednocześnie dojrzeć nie mogły, ⅓ zaś pola zasiano koniczyną zupełnie dojrzałą najlepszych przymiotów. Po zdjęciu jęczmienia, koniczyna wszędzie pokazała się jednakową i najpiękniéj rosła, lecz na wiosnę znów się powtórzyła uprzednia katastrofa:— na téj części pola, gdzie użyto nasienia z nierówno dojrzałych główek, koniczyna zupełnie przepadła i tylko gdzie niegdzie kępkami wzrastała, na drugiéj zaś części pola tegoż samego gatunku i położenia, gdzie użyto nasienia dojrzałego, koniczyna przez lat dwa najpiękniejsze dawała ukosy."

To doświadczenie niechaj zwróci uwagę gospodarzy naszych, jak ważną jest rzeczą wybor i produkowanie zdrowego i dojrzałego nasienia, a ponieważ może na żadną produkcję nasienia nie zwracamy tak małéj uwagi, jak na koniczynę, któréj nasienie byle jak zebrane zasiewamy. Czy to i u nas złe nasienie nie jest przyczyną częstego chybienia koniczyny, co zwykle na klimat i niestałość zimy, wyparzania śniegów i t. p. zwalamy. Czy to i ów nieurodzaj i choroby kartofli u nas nie jest (o czém już tylekroć z własnego doświadczenia mówiliśmy) wynikiem używania tak zwanéj sadzonki, t. j. kartofli drobnéj, a zatém niewykształconéj i niedojrzałéj?

—Rury zwyczajne gliniane, używane pospolicie do drenowania pól i łąk, znalazły obecnie bardzo liczne w gospodarstwie zastosowanie i tak: Zakopane pionowo lub poziomo w zbożu złożonym w magazynie czy to na kupach lub zasiekach, rozumnie się tak, aby otwor ich jeden wychodził nad powierzchnią zboża; rury te okazały się najtańszym i najpraktyczniejszym środkiem utrzymania przyzwoitéj wentylacji i nie dopuszczają przez to zagrzania się zboża i tchliny. Również przy układaniu siana do stogów i torpów a nawet i zboża, gdy nie jesteśmy wstanie dokładnie go wysuszyć, stąd obawy zagrzania się, psucia nawet pozoru być nie może, bowiem wtenczas rury te układają się warstwami w stogu lub torpie i zagrzanie się niemożliwém czynią.

W wielkich składach mąki i krup, gdzie szychty worków leżą na sobie a tak często naciągają wilgoci i zagrzewają się a daléj tęchną i psują. Otoż przekładanie takich szycht worków rurami drenowemi okazało się najskuteczniejszym środkiem. Podajemy to dla wiadomości naszych ziemian, ponieważ nie raz jesteśmy zmuszeni ponieść stratę, kiedy onéj tak prostym i tanim sposobem uniknąć można.

—Oglądaliśmy wozy fornalskie z fabryki p. Hajdukiewicza, nadeszłe do składu machin pp. Albina Kohna i S. Jungera. Są to właściwe wozy fornalskie, mocne, pakowne, dobrze okute, na żelaznych osiach, a przy tém lekkie. Wóz taki z drabiami, luśniami i nalustkami żelaznemi, kosztuje tu w Wilnie na miejscu rs. 51. Słusznie, że fabrykant przysłał te wozy niemalowane, aby każdy z kupujących dokładnie i materjał drewniany i okucie mógł obejrzeć i o dokładności wyrobu mógł się przekonać; gdy zaś wóz będzie przez kogo kupionym, wtenczas dla trwałości materjału drzewnego, wóz zaraz farbą olejną pociągniętym zostanie i po wyschnięciu wyekspedjowanym.

T. S.

Прибывшіе въ Вильно съ 15 по 17 мая 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом.: Влад. Пацъ-Помернацки, Еьимъ Бржозовски съ семейст., мир. поср. Манковски, Домин. Лукашевичъ, Стан. Монюшко съ сыномъ Станиславомъ, студенты: Осипъ Рубажевичъ, Павелъ Пузына, Цезарій Черницки, Вацл. Лаппа, Эд. Булгакъ, отст. инж. шт.-капит. Урбанъ Рыкъ, Левъ Сулистровски, гр. Людвикъ де-Флери, г-жи: пом. Катерина Корсакова съ семейст., жена обер-офицера Амеля Яворская, отст. кап. Дан. Акрейцъ, отст. чинов. Ѳома Брандтъ, част. инж. Влад. Щицински, купецъ 2-й гильдіи Алекс. Темлеръ, фабрикантъ экипажей Осипъ Рентель, англичанинъ С. Вилямъ Обренъ.

ГОСТИННИЦА ЕВРОПА. Ковен. граж. губ. ген.-маіоръ Кригеръ, дирек. желѣз. дор. генер. Делвигъ, стат. сов.: Шумовъ и Бегичевъ, чинов. особ. пор. Тумански, колл. асс. Саковникъ, акциз. надзир. Свиринщековъ, кн. Минцарски, адъют. генер.-губ. гр. Илински, поруч. баронъ Фридрихсъ, колл. рег. Титовъ, пом. Наборовски, купецъ Мослеръ.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКИ. Ген.-лейт. Лихачевъ, пом: Юл. Длужневски, Свѣнтополкъ-Мирски и Альфонсъ Вейсенгофъ, отст. кап. Казариновъ съ женою, надв. сов. Буйковъ съ женою, кап. Добровольски, надв. сов. Гомолицки, тит. сов. Павелъ Неяловъ, пор. Путята, пор. корп. лѣсн. Радовицки 1-й и Радотицки 2-й, колл. секр. Селедковъ, губ. секр. Холодковски, купецъ Лунсъ.

Przyjechali do Wilna od 15 do 17 maja 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Obyw.: Wład. Pac-Pomernacki, Joachim Brzozowski z rodziną, sędzia pojed. Mankowski, Dom. Łukaszewicz, Stan. Moniuszko z synem Stanisławem, studenci: Józef Rubażewicz, Paweł Puzyna, Cezari Czermicki, Wacław Łappa, Edward Bułhak, dym. inż. szt.-kap. Urban Ryck, Leon Sulistrowski, hr. Ludwik de-Fleueri, panie ob. Katarzyna Korsakowa z rodziną, żona ober-oficera Amelja Jaworska, dym. kap. Daniel Akreic, dym. urzęd. Tomasz Brandt, cyw. inż. Wład. Szczyciński, kupiec 2 gildy Aleks. Temler, fabrykant pojazdów Józef Rentel, anglik S. Wiljam O'Brien.

HOTEL EUROPEJSKI. Kowień. guber. jen.-major Kriger, dyrekt. kolei żelaz. jener. Delwig, radca st.: Szumow i Begiczew, urzęd. szczegól. polec. Tumanski, ass. koll. Sakownik, akcyz. dozórcy Swerinszczekow, ks. Mincarski, adjutant jener.-guber. hr. Iliński, porucz. baron Fridrichs, koll. registr. Titow, ob. Naborowski, kupiec Mosler.

HOTEL POZNAŃSKI. Jenerał-lejt. Lichaczew, ob. Jul. Dłużniewski, Swiętopołk Mirski i Alfons Wejsenhoff, dym. kap. Kazarinow z żoną, radca dw. Bujkow z żoną, kap. Dobrowolski, radca dw. Homolicki, rad. hon. Paweł Niejełow. por. Putiata. por. lesnéj straży Radowicki 1-szy i Radowicki 2-gi, sekr. koll. Sieledkow, gub. sekr. Chołodkowski, kupiec Luns.

CENY TARGOWE W WILNIE.

Dnia 14 maja: Żyta beczka 10 rub 50 k., pszenicy beczka 20 rub., jęczmienia beczka 8 rub., gryki 8 rub., grochu 10 rub., owsa 4 r. 50 k., kartofi beczka 4 r. 50 k., siana pud 25 kop., słomy pud 13 kop.

Дозволено Цензурою. 17 Мая 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.